

41 उमेदवारांचे भवितव्य 4 जूनपर्यंत झाले मतयंत्रात बंद

बीडमध्ये 70.92 टक्के झाले मतदान

मतदान यंत्र त्रिस्तरीय सुरक्षा व्यवस्था

24 तास सीसी टीव्ही कॅमेरतून निगराणी

मतदार, अधिकारी, शिक्षक, कर्मचारी, प्रतिनिधींचे कौतूक

बीड लोकसभा मतदारसंघासह राज्यातील 11 मतदार संघात काल मतदान पार पडले. बीडमध्ये 41 उमेदवार रिंगणात आहेत. निवडणूक आयोगाकडून आलेल्या आकडेवारीनुसार बीडमध्ये 70.92 टक्के मतदान झाले आहे. सर्वाधिक मतदान आधी विधानसभा क्षेत्रात झाले आहे. 4 जून रोजी बीडच्या खासदाराची निवड होणार असून शासकीय तंत्रनिकेतन महाविद्यालयामध्ये ही मतमोजणी होणार आहे.

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी लोकसभा निवडणुकीसाठी काल सोमवारी 13 मे रोजी मतदान झाल्यानंतर आज सकाळपर्यंत 39 बीड लोकसभा मतदारसंघातील सहा ही विधानसभा क्षेत्रातील मतयंत्र बीड येथील शासकीय तंत्रनिकेतन महाविद्यालयात स्ट्रॉंगरूममध्ये पोहचले आहेत. निवडणूक निरीक्षक, जिल्हाधिकारी, उमेदवार व त्यांच्या प्रतिनिधींच्या उपस्थितीत स्ट्रॉंगरूम सिलबंद करण्यात आले. लोकसभा निवडणूक यशस्वी पार पाडण्यासाठी जिल्हा निवडणूक अधिकारी दिपा मुधोळ मुंडे यांनी समस्त मतदार, अधिकारी, शिक्षक, कर्मचारी, प्रतिनिधींचे आभार मानले आहेत.

स्ट्रॉंगरूमला कडक सुरक्षा

शासकीय तंत्रनिकेतन मध्ये ज्या ठिकाणी मतयंत्र ठेवलेली आहेत. त्या ठिकाणी कडेकोट बंदोबस्त करण्यात आला आहे. या ठिकाणी कोणालाही प्रवेश नाही. त्रिस्तरीय सुरक्षा व्यवस्था या ठिकाणी कार्यरत आहे. यामध्ये बाहेरील सुरक्षा व्यवस्था, स्थानिक पोलीस बघतात. मधल्या सुरक्षा व्यवस्थेमध्ये राज्य राखीव पोलीस दलाचे कर्मचारी आहेत. तर ज्या ठिकाणी मतपेट्या सीलबंद केल्या आहेत. त्या ठिकाणी केंद्रीय राखीव दलाचे सशस्त्र जवान 24 तास कडा पहारा ठेवून

सहायक निवडणूक निर्णय अधिकारी यांच्यासह पोलीस दलातील वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते. दरम्यान जिल्हा निवडणूक निर्णय अधिकारी तथा जिल्हाधिकारी दिपा मुधोळ मुंडे यांनी लोकसभा निवडणुकीमध्ये मतदान करणाऱ्या सर्व मतदारांचे आभार मानले आहेत. ज्या मतदारांना लोकसभा निवडणुकीत काही कारणास्तव मतदान करता आले नाही त्यांनी आपल्या नावाची नोंद करावी. नोंदीची खातरजमा करावी. पुढील काळात विधानसभा निवडणुकीत

सर्वाना सुलभपणे मतदान करता येईल यासाठी नोंदणी प्रक्रियेत लक्षपूर्वक सहभाग घेण्याचे आवाहन केले आहे. याशिवाय मागील दोन महिन्यांपासून अखंडपणे काम करणाऱ्या आपल्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांपासून सर्व सहकाऱ्यांचे त्यांनी आभार मानले आहेत. निवडणूक यंत्रणेत काम करणाऱ्या अधिकारी, कर्मचारी शिक्षकांचे त्यांनी विशेष आभार मानले. प्रशिक्षणापासून प्रत्यक्ष मतदान प्रक्रियेत सक्रियतेने सहभागी झाल्याबद्दल त्यांनी समाधान

व्यक्त केले. विविध असहकारी संस्था, विद्यार्थी, मान्यवरांनी मतदानाची टक्केवारी वाढविण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नासाठी विशेष आभार मानले. यासह सर्व बिलओ, क्षेत्रिय अधिकारी, पोलीस व अन्य सुरक्षा दलाचे अधिकारी-कर्मचारी, वीज मंडळाचे कर्मचारी, प्रसार माध्यमातील सर्व सहकारी तसेच ग्रामपातळीवर काम करणारे ग्रामसेवक, तलाठी, मंडळ अधिकारी यांच्यासह सर्व चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी, अंगणवाडी सेविका, आशा वर्कर यांचेही आभार व्यक्त केले आहे.

लोकसभा निवडणुकीतील मतदान : बीड लोकसभा मतदार संघात 11लाख 34 हजार 284 पुरुष मतदार होते. तर 10 लाख 8 हजार 234 महिला मतदार आणि 29 इतर मतदार होते असे एकूण 21लाख 42 हजार 547 मतदार होते. यापैकी 8 लाख 31 हजार 245 पुरुष मतदारांनी मतदान केले. यांची 73.29 टक्के इतकी टक्केवारी आहे. तर 6 लाख 88 हजार 270 महिलांनी बजावला मतदानाचा हक्क. यांची 68.27 टक्के इतकी टक्केवारी आहे. इतरांमध्ये येणाऱ्या 29 पैकी 8 मतदारांनी मतदान केले. यांची 35.51 टक्के इतकी टक्केवारी आहे. असे एकूण बीड लोकसभा मतदारसंघात 15 लाख 19 हजार 523 मतदारांनी मतदान केले असून त्यांची टक्केवारी 70.92 टक्के इतकी आहे.

26 व्हीव्हीपॅट बदलले : मतदान प्रक्रियेत व्हीव्हीपॅट 3569, बॅलेट युनिट 8681 आणि कंट्रोल युनिट 3317 ची व्यवस्था करण्यात आली होती. यापैकी 10 टक्के राखीव ठेवण्यात आले होते. त्यापैकी प्रक्रियेदरम्यान 26 बॅलेट युनिट बदलले गेले. 8 कंट्रोल युनिट बदलले गेले आणि 18 व्हीव्हीपॅट मतदान प्रक्रिया दरम्यान बदलले गेले. निवडणूक आयोगाद्वारे भेल कंपनीच्या अभियंत्यांची नियुक्ती करण्यात आली होती. ज्या ठिकाणी प्रक्रिया दरम्यान यंत्र विघडले त्या ठिकाणी ते बदलण्यात आले. मात्र यामुळे मतदान प्रक्रियेवर कोणताही अनुचित प्रकार घडला नाही.

विधानसभा मतदारसंघानिहाय आकडेवारी

- गोवराई विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 42 हजार 463 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 18 हजार 127 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला असून या विधान सभा मतदार संघात 71.43 टक्के मतदान झाले आहे.
- माजलगांव विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 32 हजार 931 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 09 हजार 558 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. या विधान सभा मतदार संघात 71.61 टक्के मतदान झाले आहे.
- बीड विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 33 हजार 009 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 08 महिलांनी 064 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. या विधानसभा मतदार संघात 66.09 टक्के मतदान झालेले आहे.
- आधी विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 53 हजार 698 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 26 हजार 050 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. या विधानसभा मतदार संघात 74.79 टक्के मतदान झाले आहे.
- केज विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 42 हजार 934 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 19 हजार 944 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. या विधानसभा मतदार संघात 70.31 टक्के मतदान झाले आहे.
- परळी विधानसभा मतदार संघामध्ये 1 लाख 26 हजार 210 एवढ्या पुरुषांनी तर, 1 लाख 06 हजार 527 इतक्या महिलांनी मतदानाचा हक्क बजावला आहे. या मतदार संघात 71.31 टक्के मतदान झाले आहे. असे एकूण 39 बीड लोकसभा मतदारसंघात मतदान 70.92 टक्के झाले आहे.

गावांमध्ये भिषण पाणी टंचाई निर्माण

आवाहन : अडचणी आल्यास संपर्क क्रमांकावर तक्रार करावी

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी सध्या स्थितीत बीड जिल्ह्यामध्ये पर्जन्यमान कमी पडल्यामुळे अत्यल्प पाणी साठा असल्यामुळे नागरिकांना पिण्याचे पाणी मुबलक प्रमाणात नसल्यामुळे जिल्ह्यातील ब-याच गावांमध्ये भिषण पाणी टंचाई निर्माण झालेली आहे. ज्या गावामध्ये तीव्र पाणी टंचाई निर्माण झाली त्या गावाचे प्रस्ताव मंजुरी देवून ग्रामस्थांना टॅकरद्वारे पाणी पुरवठा करण्यात येत आहे. तेव्हा ज्या गावामध्ये पाणी टंचाई निर्माण झालेली आहे अशा गावामध्ये टॅकरद्वारे पाणी

पुरवठा करण्यात येतो परंतु गावामधील ग्रामस्थांना त्यांच्या गावामध्ये टॅकरने पाणी पुरवठा करण्यात येत असल्याबाबत माहिती होत नाही. ग्रामीण भागामध्ये टॅकरने पाणी पुरवठा केल्यास संबंधित गुतेदार हा कमी खेपा होतात त्यामुळे ग्रामस्थांना आवश्यक तेवढे पाणी मिळत

नाही परिणामी ग्रामस्थांना पाण्यासाठी भटकंती करावी लागते. ग्रामस्थांना पिण्याचे पाण्याचे टॅकर गावामध्ये प्रशासनामार्फत देण्यात आले किंवा कसे तसेच टॅकरने पाण्याच्या खेपा कमी होत असल्याबाबत त्या अनुषंगाने ग्रामस्थांच्या तक्रारी असल्याबाबत कार्यकारी अभियंता ग्रामीण पाणीपुरवठा विभाग जिल्हा परिषद बीड तथा नोडल अधिकारी पाणी टंचाई बीड यांचे व्हॉट्सअप क्रमांक 7276325896 व 8668381415 वर तक्रारी नोंद करणे, जेणे करून टंचाईग्रस्त असलेल्या गावामधील ग्रामस्थांना पिण्याच्या पाण्याची गैरसोय होणार नाही.

पाच लाखाची लाच स्वीकारली!; पोलीस निरीक्षकासह तिघांवर गुन्हा

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी बीड- शहरातील जिजाऊ मल्टिस्टेट प्रकरणात सहकार्य करणाऱ्या तब्बल 30 लाख रुपयांची लाच मागून पाच लाख रुपये स्वीकारताना बीडमध्ये एका खाजगी इस्मास अटक करण्यात आले आहे. या प्रकरणात बीडच्या आर्थिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक हरिभाऊ खाडे यांच्यासह कर्मचाऱ्यांवर गुन्हा दाखल करण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. खाडे यांच्या बीड येथील घराची झडती घेतली असता कोट्यवधी रुपये सापडल्याची माहिती आहे. बीड जिल्ह्यातील हजारो ठेवीदारांना कोट्यवधी रुपयांचा चुना लावून

फरार झालेल्या जिजाऊ मल्टिस्टेट या पतसंस्थेच्या प्रकरणात सहकार्य करणाऱ्या आर्थिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक हरिभाऊ खाडे यांनी 30 लाख रुपयांची लाच मागितली या प्रकरणातील पाच लाख रुपयांचा पहिला हप्ता बीड शहरातील प्रवीण जैन

यांच्या मौजकर टेक्स्टाईल या दुकानात स्वीकारताना कुशल प्रवीण जैन याला जालना आणि बीड येथील लाचलुपपत प्रतिबंधक विभागाच्या पथकाने ताब्यात घेतले या प्रकरणात चौकशी केली असता कुशल जैन याने आपण ही रक्कम पोलीस निरीक्षक हरिभाऊ खाडे यांच्या सांगण्यावरून स्वीकारली असल्याचे कबूल केले असल्याची माहिती सूत्रांनी दिली आहे. बीड शहरात गेल्या काही दिवसात वेगवेगळ्या मल्टिस्टेट आणि पतसंस्थांमध्ये जो काही आर्थिक गैरव्यवहार झाला आहे त्या प्रकरणाचा तपास बीडच्या आर्थिक गुन्हे शाखेकडे सुपूर्द करण्यात आला आहे मात्र आर्थिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक

हरिभाऊ खाडे यांची तपासाची पद्धत वादग्रस्त ठरलेली आहे. दरम्यान मा जिजाऊ मल्टिस्टेट प्रकरणात सहकार्य करणाऱ्या हरिभाऊ खाडे यांनी कुशल प्रवीण जैन या खाजगी इस्माच्या माध्यमातून तीस लाख रुपयांची लाच मागितली आणि पाच लाख रुपये लाच स्वीकारताना त्याला रंगेत पकडण्यात आले या सर्व कारवाईनंतर खाडे यांच्या माने कॉम्प्लेक्स परिसरातील बळीराजा कॉम्प्लेक्स मध्ये असलेल्या घराची तसेच गावाकडील घराची देखील झडती घेण्यात आली. यामध्ये कोट्यवधी रुपयांची रोकड सापडल्याची माहिती सूत्रांनी दिली आहे. याप्रकरणी रात्री उशिरापर्यंत गुन्हा दाखल करण्याची प्रक्रिया सुरु होती.

दणका... पंकजा मुंडे, बजरंग सोनवणेना नोटीस

निवडणूक खर्चात आढळली तफावत

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी निवडणूक खर्चात झालेल्या तफावतीबाबत भारतीय जनता पक्षाच्या उमेदवार पंकजा मुंडे आणि नॅशनॅलिस्ट काँग्रेस पार्टी शरदचंद्र पवार या पक्षाचे उमेदवार नान्य केलेला आहे. मात्र निवडणूक खर्च नोंदवही मध्ये तशी नोंद घेतलेली नाही. खर्च नोंदवही मधील भाग क दैनंदिन खर्च नोंदवही, भाग ख रोकड नोंदवही, व भाग ग बँक नोंदवही याप्रमाणे सर्व नोंदवही दैनंदिन पणे अदावत करण्यात याव्यात.

ते 2 मे या कालावधीतील खर्च तफावती बाबत नोटीस देऊन खुलासा सादर

करण्यास कळविले होते त्याप्रमाणे तफावत मान्य केली असून 5 लाख 95 हजार 63 एवढा खर्च निवडणूक खर्चामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेला होता. दिनांक 24 एप्रिल ते 10 मे पर्यंत खर्च 20 लाख 22 हजार 801 रुपये सादर केलेला आहे. निवडणूक निर्देशक यांच्या कक्षाकडून कार्यालयाच्या छायांकित निरीक्षण नोंदवहीनुसार नोंदविण्यात आलेल्या याच कालावधीमध्ये 41 लाख 16 हजार 841 रक्कम दिसून

आली आहे. 3 ते 10 मे या कालावधीतील छायांकित नोंदवहीनुसार झालेल्या खर्चाचा विचार करता उमेदवाराकडून 20 लाख 94 हजार 40 रुपये कमी दर्शविण्यात आलेले आहेत. बजरंग सोनवणे या उमेदवाराच्या खात्यात दिनांक 22 एप्रिल ते 2 मे या कालावधीत आलेल्या तफावतीबाबत नोटीस जारी करण्यात आले होते. उमेदवारांनी तफावत मान्य केली असून तफावतीची उर्वरित पान 2 वर

सोनवणे तुम्ही पोसलेला गुतेदार आवरा

सर्कलमध्ये गुतेदारामुळे मत कमी पडल्याची चर्चा

केज/पुण्यभूमी प्रतिनिधी केज तालुक्यातील चिंचोली माळी सर्कल मध्ये बजरंग सोनवणे यांना मानणारा वर्म मोठ्या प्रमाणात आहे बजरंग सोनवणे यांच्याशी एकनिष्ठ राहिलेले कार्यकर्ते अनेक आहेत परंतु बजरंग सोनवणे यांनी चिंचोली माळी येथे भुरटा गुतेदार बजरंग सोनवणे यांनी पोसलेला आहे परंतु अशा गुतेदाराकडे चिंचोली माळी सर्कलचा कारभार बजरंग सोनवणे यांनी दिला व तो गुतेदार स्वताची खळगी भरण्यात व्यस्त असतो त्यामुळे बजरंग सोनवणे तुम्ही पोसलेला भुशारी गुतेदार आवरा तुम्ही पोसलेला गुतेदार आपलपेट्या आहे फक्त आणि फक्त आपलाच कसा स्वाही साधला

जाईल तो फक्त ऐवढेच बघतो तो भुरटा गुतेदार गर्दी जमवण्यासाठी नसून फक्त गर्दीत आपला तोरा दाखवण्यात शरगुल असतो. टींगल टाळकी शिवाय त्यांना काहीच येत नाही. ज्या वेळेस बजरंग सोनवणे चिंचोली माळी सर्कल मधुन निवडून आले त्या वेळेस पासून त्यांच्या कानाला लागलेला हा भंगार गुतेदार आहे त्या भुरट्या गुतेदाराने कार्यकर्त्याला नेत्याच्या कधीच जवळ जाऊ देत नाहीत. त्यामुळेच

■ खर्च निरीक्षक श्री बिस्वास यांनी दिलेल्या समक्ष सूचनांनुसार खर्चाची उपक्रमांके, प्रमाणाचे सादर करणे दैनंदिन खर्चांनुसार सदरील प्रमाणकांवर अनुक्रमांक दर्शविणे, खर्चाचे प्रदान हे धनादेशाद्वारे करून त्यानुसार बँक खाते स्टेटमेंट सादर करणे. आदीचे काटपोरपणे पालन करण्याचे निर्देश त्यांनी खर्च तपासणी करताना दिले. तसेच यापुढे खर्च सादर करताना कसल्याही प्रकारची तफावत व उणीव राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी, अशाही सूचना केल्या होत्या.

■ उमेदवारांच्या खाते तपासणी अंती सोमवार दिनांक 13 मे रोजी नोटीस जारी करण्यात आले असून 48 तासांच्या आत अहवाल सादर करण्यास सांगितले आहे अन्यथा भारतीय दंड संहितेच्या कलम 171 झ अन्वये कथदेशीर कारवाई करण्यात येईल असे जिल्हा निवडणूक निर्णय अधिकारी दिपा मुधोळ मुंडे यांनी कळविले आहे.

■ उर्वरित पान 2 वर

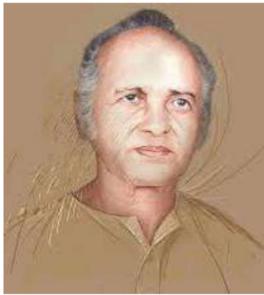
संपादकीय हक्कभंगाची हौस !

आपल्या देशात शिक्षण हक्क कायदा (आरटीई) आला, त्याला आता १५ वर्षे झाली. मुळात शिक्षण हा मूलभूत अधिकार असताना त्याच्या अंमलबजावणीसाठी कायदा करावा लागला आणि हा कायदा लागू झाल्यापासून त्याची उत्तम अंमलबजावणी करण्यापेक्षा त्यातील तरतुदी आणि नियमांत पळवाटा काढण्याचेच प्रयत्न सातत्याने झाले. राज्य सरकारने फेब्रुवारीत केलेला असाच एक नियमबदलाचा प्रयत्न सध्या तरी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या आदेशामुळे हाणून पाडला गेला आहे. आरटीईनुसार, वंचित वर्गातील मुलांसाठी सर्व शाळांत २५ टक्के जागा राखीव ठेवणे बंधनकारक आहे. या जागांवर या मुलांना विनामूल्य प्रवेश आणि शुल्कमाफी आहे. या शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याची जबाबदारी राज्य सरकारची आहे. राज्य सरकारने फेब्रुवारीत एक अधिसूचना काढून या नियमात बदल केला. ज्या खासगी, विनाअनुदानित वा स्वयंअर्थसहायित शाळांक एक किलोमीटर अंतराच्या परिसरात सरकारी किंवा अनुदानित शाळा असतील, त्या शाळांना आरटीईअंतर्गत वंचित वर्गातील विद्यार्थ्यांना २५ टक्के राखीव जागांवर प्रवेश देण्याचे बंधन नसेल, असा हा नियमबदल. सोप्या भाषेत सांगायचे, तर ज्यांच्या एक किलोमीटर परिसरात कोणतीही सरकारी वा अनुदानित शाळा असेल, अशा सर्व खासगी शाळांना २५ टक्के कोट्यापासून मुक्ती देणारा निर्णय सरकारने घेतला. या नियमबदलाने २५ टक्के कोट्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थ्यांसाठी खासगी शाळांची दारेच बंद करण्यात आली होती.

प्रकरण मुंबई उच्च न्यायालयात पोहोचले तेव्हा या नियमबदलाला पुढील आदेशापर्यंत स्थगिती मिळाली. राज्य सरकारला बाजू मांडणारे प्रतिज्ञापत्र सादर करायला सांगून न्यायालयाने पुढील सुनावणी १२ जूनला ठेवली. त्या सुनावणीत व्हायचे ते होईल. पण आजघडीला दोन कारणांसाठी या घडामोडीचे स्वागत. पहिले कारण म्हणजे, राज्य सरकारच्या विरोधात अखिल भारतीय समाजवादी अध्यापक सभा आणि काही पालकांनी मुंबई उच्च न्यायालयात केलेल्या याचिकेची दखल न्यायालयाने सत्वर घेतली. दुसरे म्हणजे, स्थगिती देताना न्यायालयाने ज्या बाबींचा विचार केला त्या महत्त्वाच्या आहेत. सरकारी किंवा अनुदानित शाळा जवळ नसेल, तरच खासगी शाळांना आरटीईअंतर्गत २५ टक्के जागा राखीव ठेवण्याची अट असेल, असे मूळ कायद्यात म्हटलेले नाही. मूळ कायद्याचे उल्लंघन होईल, अशा प्रकारचा कोणताही दुय्यम कायदा करता येऊ शकत नाही, हे कायद्याचे प्रस्थापित तत्त्व आहे. मात्र, नव्या तरतुदीमुळे बालकांच्या प्राथमिक शिक्षण घेण्याच्या अधिकारावर गदा येते, असे नमूद करून न्यायालयाने ही अंतरिम स्थगिती दिली आहे. मुळात या सगळ्या विषयाची चर्चा सुरु झाली होती, ती फेब्रुवारीत झालेल्या नियमबदलानंतरच. मात्र, त्याला खरी वाचा फुटली, ती आरटीईअंतर्गत असलेल्या २५ टक्के राखीव जागांवरील प्रवेशार्ज प्रक्रिया सुरु झाल्यावर. ही प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात असतानाही, उपलब्ध जागांच्या तुलनेत यंदा अत्यल्प अर्ज आले. खासगी आणि विनाअनुदानित शाळांतील प्रवेशाला आडकाठी निर्माण झाल्याने अर्जांच्या संख्येवर परिणाम झाल्याचे स्पष्टच दिसत होते. शिक्षण हक्क कायदा लागू झाल्यापासून खासगी आणि विनाअनुदानित शाळा सातत्याने या विशिष्ट नियमापासून पळवाट काढण्याचा प्रयत्न करत आहेतच. शिक्षण हक्क कायदा ६ ते १४ वर्षे वयोगटातील मुलांसाठी असल्याने कसा पहिलीपासून पुढे लागू होतो आणि कसा पूर्वप्राथमिक प्रवेशाला लागू होत नाही, असा तांत्रिक मुद्दा काढून अगदी सुरुवातीला काही खासगी संस्था भांडत होत्या. बहुतांश खासगी शाळांत पूर्वप्राथमिक स्तरावर प्रवेश घेतलेल्यांनाच पुढे पहिलीला प्रवेश मिळतो, हे वास्तव लक्षात घेतल्यास शक्यतो हा २५ टक्के राखीव जागांचा नियम आपल्याला लागूच कसा होणार नाही, यासाठीची ही तयारी होती. त्यामुळे शाळापालकाला पहिल्या टप्प्यावर हा नियम लागू असेल, अशी स्पष्टता आणणेही लागली. गेल्या फेब्रुवारीमध्ये राज्य सरकारने जो नियमबदल केला, त्यालाही खासगी शाळांचीच एक तक्रार कारणीभूत ठरली. वंचित वर्गातील मुलांच्या शुल्काची प्रतिपूर्ती राज्य सरकारकडून केली जाते. मात्र, या प्रतिपूर्तीची थकबाकी सुमारे २४०० कोटी रुपये आहे. यामुळे खासगी शाळांनी आपले अर्थकारण कोलमडविले असल्याचे गा-हाणे सातत्याने मांडले. वास्तविक ही थकबाकी भरण्यासाठी आर्थिक तरतूद करणे अपेक्षित असताना, राज्य सरकारने नियमबदलाची पळवाट काढली. आता या नियमबदलामागे खासगी शाळा चालविणाऱ्या संस्थांमागच्या राजकीय प्रेरणाही आहेतच. अनेक खासगी शिक्षण संस्था प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष कोणत्या राजकीय नेत्यांच्या मालकीच्या आहेत, हे नव्याने सांगायची गरज नाही. ग्रामीण भागातील अशा काही खासगी इंग्रजी शाळांत तर अजबच स्थिती. तेथे विद्यार्थिसंख्या किती येईल, हा विचार न करता, सरसकट मान्यता दिल्या गेल्या. त्यामुळे अनेक ठिकाणी तर फक्त २५ टक्के कोट्यातील प्रवेश करून, त्याबदल्यात सरकारकडून प्रतिपूर्ती शुल्क घेऊन शाळा चालवायच्या, असेही प्रकरण होतात. शिक्षण या विषयाबद्दल सरकारी पातळीवर एकूणच किती अनास्था आहे, याचेच हे द्योतक. सरकारने खासगी शाळांचे गा-हाणे ऐकले. पण ज्या वंचित वर्गातील मुलांना २५ टक्के आरक्षणामुळे खासगी शाळांतील शैक्षणिक सुविधा मिळू शकतात त्यांचा विचारच कसा केला नाही ? समाजात सामीलकीची भावना निर्माण व्हावी आणि त्याची प्रक्रिया आरटीई कायद्यातील तरतुदींनी सुरु व्हावी, असा आरटीई कायद्याचा व्यापक उद्देश आहे. जागतिकीकरणोत्तर काळात तर याची निकड अधिकच आहे. पण सरकारच्या पद्धतीचे नियमबदल किंवा सुधारणा करते, त्यामुळे सरकारने सामाजिक-आर्थिक विषमतेसारखा संवदेनशील विषय ऑप्शनला टाकला आहे की काय, असा प्रश्न पडतो. खासगी, विशेषतः इंग्रजी शाळांच्या शुल्काचा विचार केला, तर वर्षाकाठी घेतले जाणारे काही लाख रुपयांचे शुल्क मध्यमवर्गीयांनाही परवडणे दुरापास्तच. मात्र त्या वर्गातले पालक प्रतिष्ठेच्या नावाखाली किंवा आपल्याच शुल्कविरोधात आवाज उठविण्यास कचरतात. शिवाय भरमसाट शुल्क असलेल्या शाळांत इतर काही नाही, तरी सहाध्यायींची चांगली सोबत मिळते, असे मानणाराही हाच पालकवर्ग आहे. या वगाला २५ टक्के कोट्यातील विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या मुलांबरोबर शिकणे मान्य नाही. आम्ही एवढे पैसे भरायचे आणि हे फुकट शिकणार, असा त्यातला आव आहोत, त्यामागील सामाजिक उद्दिष्टांचे मात्र भान नाही. बरे, हे शुल्क आकारले जाते त्यात काही मूलभूत सुविधांव्यतिरिक्त इतर अनेक अशा गोष्टी असतात. ज्या खरोखरच किती शैक्षणिक असतात असा प्रश्न पडवा. अमुक एका कापडाचा अमुक एका दुकानातूनच गणवेश शिण्याचा वा विकत घेण्याचा आग्रह इथपासून शाळेच्या प्रचार-प्रसारासाठी नेमल्या जाणाऱ्या खासगी जनसंपर्क संस्थांपर्यंत खर्च खरेच किती शैक्षणिक असतो ? स्नेहसंमेलनात मुलांच्या विविध गुणदर्शनांऐवजी हिंदी चित्रपटसृष्टीतील गायक-गायिकेचा कार्यक्रम ठेवण्यापर्यंतचा भक्तेबाजपणा करणाऱ्याही काही खासगी शाळा आहेत. अशा खर्चाचा आणि प्रत्यक्ष अध्यायन-अध्यापनावर होणाऱ्या खर्चाचा काही तरी ताळमेळ असावा की नाही ? शुल्क प्रतियुक्तीची अपेक्षा करताना या सगळ्याचा खर्चही शैक्षणिक खर्चात समाविष्ट केला गेला, तर सरकार त्याची प्रतिपूर्ती करायला पुरे पडेल की नाही, या प्रश्नाचे तर उत्तर शोधण्याचीही गरज नाही !

वामनदादा कर्डक आज आपल्यात नसले तरी, ते त्यांच्या आवाजाच्या व लेखणीच्या रूपात आजही आपल्यात जीवंत आहेत. दादांच्या गीतातून बहुजनांमध्ये उत्साह संचारला जायचा.त्याच्या गाण्यातून जणू बाबासाहेब समोर उभे आहेत की, काय असेच वाटायचे.आपल्यागीतगायनाच्याकलेतून, शब्दांतून, कवितांमधून बाबासाहेबांची चळवळ जीवंत करणारा साहित्यिक म्हणजे वामन दादा कर्डक. जन्म १५ मे २००४ रोजी झाला. आज त्यांचा स्मृतिदिन.वामन तबाजी कर्डक यांचे खरं नाव परंतु, वामनदादा कर्डक नावाने भरतभर प्रसिद्ध होते.दादा मराठी शहीद, कवी आणि आंबेडकर चळवळीतील कार्यकर्ते होते. त्यांच्या हयातीतच त्यांचे चार काव्यसंग्रह प्रकाशित झाले कर्डकांनी ३. आंबेडकरांवर १०,००० हून अधिक गीते रचली आहेत. एकाहून एक सरस गाणी रचली आहेत. त्यावेळी बहुतांश बहुजन समाज हा

अशिक्षित होता. खरे तर त्यांना इथल्या मनुच्या व्यवस्थेने शिक्षणापासून दूर व्हावे लागले.दलित , बहुजनांना त्यांचे नैसर्गिक हक्क त्यांना मिळवते यासाठी डॉ .बाबासाहेब आंबेडकर यांनी आयुष्यभर लढा दिला. परंतु, बाबासाहेब हे दलितांचे नेते आहेत.एवढच माहीत होतं.कारण, अशिक्षित समाज असल्याने, त्यांना बाबासाहेब वाचायला येत नसत.परंतु, बाबासाहेबांचा लढा गावोगावी जाऊन सांगण्याच काम लोकशाहीर वामनदादा कर्डक यांनी केलं.त्यामुळे बाबासाहेब हे बहुजनांच्या गावात गेले.त्यांच्या गाण्यातून जणू काही हुबेहुब बाबासाहेब आहेत की काय अशी जाणीव होते.त्याच्या गीतातून बाबासाहेबांनी केलेल्या काव्याची ओळख होत होती. कालांतराने सर्वच समाज सुशिक्षित झाल्याने बाबासाहेबांनी लिहिलेल्या पुस्तकाचे वाचून, आपल्या जीवनात मार्गदर्शन करू शकतो. काही गीते रचली आहेत. एकाहून एक सरस गाणी रचली आहेत. त्यावेळी बहुतांश बहुजन समाज हा

म्हणून वामन दादांनी बाबासाहेब घरोघर पोहचवले.डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे विकसित भारताचे विचार पुस्तकांतून काळत असले तरी ते प्रबोधनाच्या माध्यमातून सर्वदूर नेण्याचे कार्य आजच्या प्रबोधनकारांनी लिलया पेलले पाहिजे.केवळ मनोरंजन करणारी गाणी गुणगुणायला हवी असली तरी अधिक अधिक बाबासाहेबांचे विचार आणि दलितांचे जगण्याचे हाल होत असत.अशा कठीण काळात केवळ समाजप्रबोधन

पटवून देण्यासाठी गीतांमधून व्यक्त झाले पाहिजे.बाबासाहेबांची चळवळ जनजगात रुजवण्यासाठी साहित्यिक वामन कर्डक यांनी अहोरात्र मेहनत घेतली.त्यांनी त्यांच्यागीतातूनबाबासाहेबपुन्हाउभे केले .आजच्या पिढीतील बहुजन समाजातील प्रबोधनकारांनी बाबासाहेबांची स्वप्न इथल्या बहुजनांना पडली पाहिजेत.त्यादृष्टीने गायन गीतलेखन होणं आवश्यक आहे.वामनाच्या गीतातून (वामन दादा कर्डक) बाबासाहेबांची चळवळ जशी जीवंत दिसते.ती चळवळ पुढार्यांनी पुढे नेली ? त्यासाठी बहुजन, आंबेडकरी प्रबोधनकारांनी बाबासाहेबांचे उद्दिष्ट समोर ठेवून समाजास प्रबोधन करावे. पण, परिस्थिती याऊलट दिसते आजची गाणी अमूक म्हणून सांगणार नाही पण,त्या गीतातून बाबासाहेबांचे स्वप्न किंवा लढा काहीही ठेवणेणे नाही असेही प्रबोधन करणाऱ्यांची कमी दिसत नाही.

गळू लागले, तेव्हा जीवन मला हे कळू लागले. या गीतातून वामनदादा कर्डक आपल्याला जीवन जगण्याचा संदेश देतात.खर तर दादांच्या7 लेखणीचा अर्थ आपल्याला अजूनही कळलेला नाही. कारण बाबासाहेबांच्या पश्चात आपण अजूनही सत्तेच्या चाव्या मिळविण्यासाठी प्रयत्न केला नाही.त्यामुळे बाबासाहेब सांगणारे दादा केवळ मनोरंजन म्हणून आपण ऐकतो आहोत. अजूनही भक्कम राजकीय स्थान निर्माण केलं नाही. म्हणूनच दादांच्या गीतांचा अर्थ बहुजनांना कळलेला नाही. ही बहुजन समाजासाठी मोठी खेदाची बाब आहे. विनामूल्य समाज प्रबोधन करणाऱ्या वामनाच्या (दादा) लेखणीचा अर्थ कधी कळेल?हा यक्षप्रश्न आहे.

-पदमाकर उखळीकर, मो.९९७५९८८९१२.

भविष्यातील पदवी शिक्षणाचे स्वरूप कसे असावे ?

एआय म्हणजेच आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स आणि एमएल म्हणजे मशीन लर्निंगची तुतारी वाजताच आपला तंत्रशिक्षण विभाग जागा झाला. जिथून ही सूत्रे हलविली जातात त्या दिल्लीतील एआयसीटीई अधिकारी कामाला लागले. या दोन विषयात स्वतंत्र पदवी अभ्यासक्रम सुरु करण्याचे सूत्रोवाच करण्यात आले. आपल्या राज्यातील राजकारणी मंडळीच्या अधिपत्याखालील खासगी शिक्षण संस्था उत्साहाने कामाला लागल्या. कारण नवा कोर्स म्हणजे अधिक प्रवेश संख्या, अधिक तुकड्या, अन् डोनेशनद्वारे करोडोंची कमाई असे पदवी अभ्यासक्रम सुरु करण्याचा मूर्खपणा जगात कुठल्याही विद्यापीठात बघायला मिळत नाही. बहुतेक ठिकाणी अजूनही इलेक्ट्रिकल, इलेक्ट्रॉनिक्स, कॉम्प्युटर सायन्स अशा मूळ विषयातच पदव्या दिल्या जातात.

भविष्याच्या दृष्टीकोनातून कितपत योग्य आहे हा खरा विचाराचा मुद्दा आहे. पूर्वी आपली शिक्षण पद्धत त्रिकोणासारखी होती. आधी पायाभूत सर्व विषय शिकायचे. वय वाढते तसे पदवीनंतर विशिष्ट विषयाचे (पदव्युत्तर स्पेशलायझेशन) शिक्षण घ्यायचे. नंतर अधिकाधिक अरुंद गल्लीत प्रवेश करीत सुपर स्पेशालिस्ट व्हायचे. वैद्यकीय शिक्षण याचे उत्तम उदाहरण. आताच्या स्पेशल विषयातल्या पदव्या याच प्रकारात मोडणाऱ्या ! असे पदवीधर विद्यार्थी नव्या क्षेत्राचा, अवांतर विषयातील समस्यांचा सामना करण्यात अयशस्वी ठरण्याची शक्यता असते. आपण भविष्यातील गरजा, तंत्रज्ञानाचा विस्तार अन् वेग, नवी आव्हाने, समस्यांचे गुंतागुतीचे स्वरूप, हे सारे लक्षात घेतले तर शिक्षण, अभ्यासक्रम, पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे स्वरूप याचा नव्याने विचार करावा लागेल. हा आकार त्रिकोणाऐवजी चौकोनी हवा. म्हणजे विद्यार्थ्याला सर्व विषयाचे थोडे थोडे ज्ञान हवे. एकाच विषयाचे सखोल ज्ञान उपयोगाचे ठरणार नाही.

भविष्यातील सामाजिक, आर्थिक, भौगोलिक, तांत्रिक विस्ताराचे स्वरूप लक्षात घेतले तर इलेक्ट्रॉनिक्स, संगणक, आयटी, एआय यांच्या सोबतीने बायो टेक, नॅनो टेक, जेनेटिक, नुरल नेटवर्क या विषयांचे थोडे थोडे ज्ञान गरजेचे आहे. याशिवाय मानव्य शाखा, कला, संस्कृती, व्यवस्थापन, नीती शास्त्र, समाज शास्त्र, अर्थ शास्त्र यांचे देखील आकलन हवे. अभ्यासक्रम ठरवताना असा आंतर शाखीय (इंटिग्रेटेड) विचार केला पाहिजे.

पदवी न देता बॅचलर ऑफ इंजिनियरिंग ही एकच पदवी राहू शकते. शिकताना विद्यार्थ्याला कोणते विषय घ्यायचे, कशात जास्त शिकायचे हे निवडीचे स्वातंत्र्य राहिल.उ दा एखादा विद्यार्थी ६० टक्के क्रेडिटस् इलेक्ट्रॉनिक्सचे अन् बाकीचे मायनर क्रेडिटस् आयटी, एआय, मॅनेजमेंट, फायनान्स अशा विषयांची निवड करू शकेल. विद्यार्थ्याचे क्रेडिट ग्रेड कार्ड ही त्याची कुंडली असेल. ते पाहून तो कुठल्या कामासाठी उपयुक्त आहे हे समजू शकेल. हेच तत्व इंजिनियरिंग पदवीपुरते मर्यादित न राहता इतर पदवी विभागासाठी वापरता येईल. विज्ञानात एखादा विद्यार्थी मेजर क्रेडिट, ६०-६५ ■, फिजिक्सचे घेईल अन् बाकीचे मायनर क्रेडिट आवडीप्रमाणे केमिस्ट्री, संगणक, आयटी, गणित, संख्याशास्त्र अशा कुठल्याही विषयाचे घेईल. हीच पद्धत कला पदवीसाठी देखील लागू होते. यामुळे शिक्षण एकांगी न राहता ते आंतरशाखीय स्वरूपाचे होईल. भविष्यासाठी, नोकरीच्या दृष्टीने आपली उपयुक्तता वाढविण्यासाठी आता हेच गरजेचे आहे. केवळ विद्यार्थ्यांनीच नव्हे तर पालकांनी देखील हे समजून घ्यायला हवे. अगदी शिकले सवरलेले पालक देखील अनभिज्ञ असतात. काही विद्यापीठे, काही संस्था बीई अशी पदवी देतात. तर काही बीटेक अशी पदवी देतात. या दोन पद्ध्यात नेमका फरक काय, कॉम्प्युटर सायन्समध्ये सायन्स शिकवतात की इंजिनियरिंग, एआय, एमएलसारखे सुपर स्पेशलायझेशन पदवीसाठी गरजेचे आहे का, भविष्यातील उद्योग क्षेत्राला नेमकी कशाची गरज आहे असे प्रश्न पालकांना पडत नाहीत. ते अभ्यासक्रम ठरविण्याे शिक्षण तज्ञ देखील विचारात घेत नाहीत. हे वैचारिक दारिद्र्य चिंतेचा गंभीर विषय आहे. त्यासाठी आताच खडबडून जागे झालेले बरे म्हणून हा लेखन प्रपंच !

अत्याचार आरोपातून निर्दोष मुक्तता

अॅड .अविनाश गंडले :प्रभावी युक्तिवाद टरला महत्वाचा

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी
प्रकरणाची थोडक्यात हकीगत अशी की, गु.र.क्र. 365/2023 बीड ग्रामीण पोलीस स्टेशन मधील आरोपी नामे राहुल अशोक चव्हाण रा. पाराळ ता. वैजापूर जि. छ. संभाजी नगर (औरंगाबाद) यांचे विरोधात दिनांक 14/02/2022 रोजी पीडित अल्पवयीन मुलीने फिर्याद दिनांक 14/02/2022 रोजी पिडीतेची एका मुलासोबत इन्स्टाग्राम वर ओळख झाली पीडिता

त्याच्यासोबत वॉटिंग करून बोलत असे दोघांची ओळख वाढत गेली. आरोपीचे ओळखीचे रूपांतर प्रेमात झाले त्यानंतर दिनांक 10 ऑगस्ट 2023 रोजी आरोपी राहुल चव्हाण यांनी पीडितेला भेटण्यासाठी पुढेजाई हॉटेलच्या समोरील प्लॉटिंगचे मोकळ्या जागेत तुहाटे चार वाजण्याचे सुमारास बोलवले त्यावेळी राहुल चव्हाण यांनी पिडीतेची इच्छा नसताना पिडीतेसोबत बळजबरीने शारीरिक संबंध ठेवले व त्यानंतर आरोपी त्या ठिकाणाहून निघून गेला. त्यानंतर मला मासिक पाकी देत नसल्याने मी दिनांक 4 डिसेंबर 2023 रोजी दवाखान्यामध्ये गेले असता सोनोग्राफी केली असता पीडिता 19 आठवड्याची गर्भदर असल्याचे सांगितले असे फिर्यादीमध्ये नमूद आहे. आरोपीचे वतीने प्रसिद्ध विधीज्ञ अविनाश पंडितराव गंडले यांनी एकूण 8 साक्षीदार तपासले प्रत्येक साक्षीदारांमध्ये विरोधाभास आढळून आल्यामुळे माननीय न्यायालयाने आरोपीची निर्दोष मुक्तता केलेली आहे आरोपीच्या वतीने अॅड.अविनाश पंडितराव गंडले यांनी केलेला महत्त्वपूर्ण युक्तिवाद ग्राह्य धरून मा. व्ही. एच. पाटवदकर जिल्हा व सत्र न्यायाधीश साहेब बीड यांनी आरोपीस दिनांक 14/05/2024 रोजी म्हणजेच 4 महिने 13 दिवसात निर्दोष मुक्त केले. या प्रकरणाकडे जिल्ह्याचे लक्ष लागले होते आरोपीचे वतीने अॅड.अविनाश पंडितराव गंडले यांनी काम पाहिले त्यांना या कामी अॅड.इमरान पटेल, अॅड. बप्पा माने, अॅड. किरण मरके, अॅड. सुरक्षा जावळे, अॅड. गोवर्धन पायाळ, अॅड. सचिन गिरी, अॅड. राजाभाऊ बनसोडे, अॅड. राजेश शिंदे, अॅड. शुभम सरवदे, अॅड. वैभव धनवे यांनी सहकार्य केले.

पान एकवरून

निवडणूक खर्चात आढळली तफावत

रक्कम 5 लाख 31 हजार 294 इतकी होती मात्र, ही रक्कम अद्याप खर्च नोंदवही मध्ये समाविष्ट करून घेतल्याचे दिसून आढळले नाही. वसंचे 3 मे ते 6 मे 2024 या कालावधीतील झालेल्या खर्चातही तफावत होती. त्यासाठी, देखील नोटीस जारी करण्यात आलेले होते ही रक्कम 4 लाख 27 हजार 937 एवढी निवडणूक खर्चात समाविष्ट करणे अपेक्षित होते परंतु ती पण रक्कम दर्शविण्यात आलेली नाही.

सोनवणे तुम्ही पोसलेला गुतेदार आवरा

या गुतेदारावर चिंचोली माळी सर्कल मधून मतदाराचा खूप रोष आहे. अशा निच प्रवृत्तीच्या गुतेदाराच्या हातात चिंचोली माळी सर्कलचा कारभार बजरंग सोनवणे यांनी दीला आहे व त्यामुळे चिंचोली माळी सर्कलचा अशा गुतेदारांमुळे बजरंग सोनवणे यांना फटका बसणार आहे चर्चा सत्र नागरिकान मध्ये सुरु झाले आहे.

अण्णासाहेब राठोड

निवडणूकीत बप्पा मारणार बाजी

तुतारीच्या विजयासाठी मत केद्रांना भेटी

गेवराई / पुण्यभूमी प्रतिनिधी
बीड लोकसभा मतदार संघाची निवडणूक दिनांक 13 रोजी संपन्न झाली या निवडणुकीमध्ये महाविकास आघाडीचे लोकप्रिय उमेदवार बजरंग सोनवणे यांना निवडून आणण्यासाठी राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीचे तालुका अध्यक्ष अण्णासाहेब राठोड हे उमेदवारी जाहीर झाल्यापासून बजरंग सोनवणे यांना निवडून आणण्यासाठी जीवाचे रान करत होते.

तांडा वस्ती सह तालुक्यातील अनेक गावांना भेटी दिल्या. बंजारा समाजाचे जास्तीत जास्त मतदान महाविकास आघाडीकडे वळवले, अनेक प्रवेश यादरम्यान अण्णासाहेब राठोड

याकडे लक्ष दिले. नेतृत्व गुण संपन्न यासह लोकांकडून सहज कामे करून घेणाऱ्या अण्णासाहेब राठोड यांच्या स्वभावामुळे बजरंग सोनवणे यांना पोषक वातावरण निर्माण केले. याचमुळे बजरंग सोनवणे यांना गेवराई मतदार संघातून लाखोंच्या घरात मताधिक्य मिळेल असा विश्वास तालुकाध्यक्ष अण्णासाहेब राठोड यांनी व्यक्त केला.

एकमताने अण्णा साहेबांच्या रूपाने बजरंग बाप्यांच्या पाठीशी राहिला. तालुक्यात विविध ठिकाणी मतदान दरम्यान अनुचित प्रकार घडत असल्याचे लक्षात येताच त्या ठिकाणी दाखल होऊन होणारे गैरप्रकार थांबवले. तालुक्यातील माटेगाव येथे पोलीस मताधिक्य मिळेल असा विश्वास मतदान करण्याचे आव्हान करण्याचे व्हिडिओ समोर येतात सदर ठिकाणी दाखल होऊन उपस्थित गावकऱ्यांना धीर दिला. पोलीस विभागाशी चर्चा करून अतिरिक्त पोलीसबळत्या ठिकाणी उपलब्ध केले व पोलीस व गावकऱ्यात संवाद घडवून आणला व मतदान प्रक्रिया सुरळीत पार पाडण्यासाठी विनंती केली.

भक्तिमार्ग

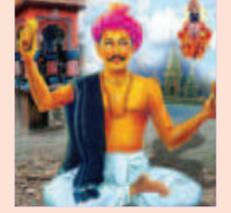

गुरु परमात्मा परेशु।
ऐसा ज्याचा दृढ विश्वासू ॥
देव तयाचा अंकिला।
स्वयं संघरा त्याचे घरा ॥
एका जनार्दनी गुरुदेव।
येथे नाही वा संशय ॥

- संत तुकाराम

- सुखाचे हे नाम आवडीने गावें ।
- वाचे आळवावे विठोबासी ॥
- संसार सुखाचा होईल निर्धार।
- नामाचा गजर सर्वकाळ ॥
- कामक्रोधांचे न चलेचि काही।
- आशा मनशा पाहिं दूर होती ॥

- संत चोखामेळा

सध्या संपूर्ण जगच असुरक्षिततेच्या, अशांततेच्या छायेत वावरताना दिसत आहे. दहशतवाद, हिंसाचार बोकाळला आहे. तो थोपवण्याचे मोठेच आव्हान उभे आहे. अशा परिस्थितीत शांती, समाधान कसे लाभणार हा प्रश्न साऱ्यांना सतावत आहे. त्यादृष्टीने भगवान बुद्धांची शिकवण आजही प्रेरक ठरणारी आहे. भगवान बुद्धांच्या बौद्ध धर्माचं एक ठळक वैशिष्ट्य असं की, शांततामय मार्गाने आशियाभर पसरलेला जगाच्या इतिहासातला हा एकमेव धर्म आहे. त्या काळामध्ये आशिया हेच जवळजवळ सर्व जग होतं. अमेरिका, आफ्रिका, ऑस्ट्रेलिया खंडांचा उदय नंतरच्या काळात झाला. त्यामुळे असं म्हणता येईल की, शांततामय मार्गाने संपूर्ण जगभर पसरलेला जगाच्या इतिहासातील हा एकमेव धर्म आहे.

ईश्वर, स्वर्ग, नरक अशा कोणत्याही कल्पनेवर भगवान बुद्धांचा विश्वास नव्हता. ते पूर्णपणे निरिच्छरवादी किंवा बुद्धीप्रामाण्यवादी होते. परमेश्वर, स्वर्ग, नरक या कल्पना न मानतादेखील धर्म असू शकतो असे सांगणारे गौतम बुद्ध हे जगाच्या इतिहासातील पहिले पुरुष आहेत. बुद्धांनी म्हटल्याप्रमाणे धर्म म्हणजे नीती. नीती ही नेहमी सामाजिक असते. दोन व्यक्तींमध्ये समतेवर आधारलेले परस्परसंबंध म्हणजेच सामाजिक नीती. बुद्धांनी धर्माची कल्पना सामाजिक नीतीशी बांधली आहे आणि त्याच हे कार्य महत्त्वाचं वाटतं. बुद्धांच्या काळामध्ये चातुर्वर्ण्य पध्दती बळकट होऊ लागली होती. त्यामुळे जातीव्यवस्था, सामाजिक विभक्तता यांना धर्माच्या नावाखाली खलपाणी घातलं जात होतं. अशा या काळात बुद्धांनी चातुर्वर्ण्य व्यवस्था किंवा जाती व्यवस्थेविरुद्ध बंडाचं निशाण उभं केलं. मानवी समता हे शाश्वत सत्य आहे असा विचार मांडला. बुद्धांनी वेदालादेखील आव्हान दिलं. वेद हे ईश्वरनिर्मित आहेत आणि त्यामुळे वेदातील प्रत्येक शब्द हा पवित्र आहे या

अहिंसा आणि करुणेचा सागर म्हणजे भगवान बुद्ध. जगभर हिंसाचाराचं धैमान असणाऱ्या आजच्या काळात बुद्धांच्या शिकवणीची कधी नव्हती एवढी गरज जाणवत आहे. आज असहिष्णुता, दहशतवाद, हिंसेच्या उद्रेकामुळे सभ्य संस्कृती धोक्यात आली आहे. लोक एक प्रकारची अस्थिरता अनुभवत आहेत. असं असताना बुद्धाला शरण जाणं आणि त्याची तत्वं अंगिकारणं हाच रास्त मार्ग आहे. बुद्धपौर्णिमेच्या निमित्ताने याची गरज लक्षात घ्यावी.

बुद्धांची दिव्य शिकवण

कल्पनेला त्यांनी विरोध केला. बुद्धांचा ईश्वराच्या कल्पनेलाच विरोध होता. त्यामुळे वेद हे ईश्वरनिर्मित आहेत ही कल्पना बुद्धांना मान्य होणं शक्यच नव्हतं. शिवाय बुद्ध पूर्णपणे बुद्धीप्रामाण्यवादी होते. बुद्धांच्या कसोटीवर प्रत्येक विचार तपासून पहावेत, अशी त्यांची भूमिका होती. बुद्धांनी इ.स. पूर्व सहाव्या शतकात मानवी समतेचा आणि बुद्धीप्रामाण्यवादाचा पुरस्कार केला ही खरोखरच भारताच्या इतिहासातील क्रांतिकारक घटना आहे.

हे तत्त्व आजच्या जगाला सागरातल्या दीपगृहप्रमाणे मार्गदर्शक ठरेल याबाबत कसलीही शंका वाटत नाही. भगवान बुद्धांनी त्या काळामध्ये अहिंसेचा केलेला पुरस्कारदेखील आजच्या जगाला मार्गदर्शक ठरणारा आहे. भगवान बुद्धांपूर्वी भगवान महावीरांनी अहिंसेचा पुरस्कार केला होता. भगवान महावीर आणि भगवान बुद्ध यांच्यामध्ये फक्त तीस वर्षांचं अंतर होतं. भगवान बुद्धांनी भगवान महावीरांकडून अहिंसेचं तत्त्व घेतलं; परंतु त्यामध्ये भगवान बुद्धांनी फरक केला. बौद्ध धर्म हा त्या काळात सर्व आशियाभर शांततामय मार्गाने पसरला. गौतम बुद्धांचं अहिंसेचं तत्त्वज्ञान आजच्या जगाने स्वीकारलं पाहिजे. आज जगाला अहिंसेची गरज आहे, तेवढी

प्रासंगिक उर्मिला राजोपाध्ये

प्रजा आणि करुणा ही भगवान बुद्धांच्या तत्त्वज्ञानाची दोन मुलभूत तत्त्व होती. परंतु, प्रजेला करुणेचं अधिष्ठान असलं पाहिजे आणि करुणेला प्रजेची बैठक असली पाहिजे, अशी त्यांची भूमिका होती. खेड्यापाड्यातील आई आपल्या मुलाला फार मोठा ज्वर झाला तर गंडे, धागेदोरे असले काही इलाज करत बसली तर केवळ तिच्या पोटातील करुणा त्या मुलाला वाचवू शकणार नाही. त्यासाठी आईने डॉक्टरांकडे जाऊन शास्त्रीय पध्दतीने उपचार केले पाहिजेत. त्यामुळेच भगवान बुद्धांनी प्रजा आणि करुणा या दोन्ही मूल्यांवर भर देताना ही मूल्ये हातात हात घालून वावरली पाहिजे, यावर भर दिला हे लक्षात घ्यायला हवे. त्यांचं

तत्त्वज्ञानाचं सार सांगायचं झालं, तर आपण तीन शाश्वत मूलभूत तत्त्वांचा उल्लेख करू शकू. ही तीन विरंजन मूलभूत तत्त्व म्हणजेच प्रजा, करुणा आणि कलात्मक सौंदर्य. नव्या जगाने भगवान बुद्धांच्या या तीन शाश्वत तत्त्वांच्या आधारे सारं मानवी जीवन समृद्ध, सुखी आणि सुंदर करावं. यातच सर्वांचं भलं आहे.

गौतम बुद्धांनी दिलेल्या शिकवणुकीतील अनासक्त जीवन जगण्याचा उपदेशही आजच्या मानवतेला उपयुक्त ठरणार आहे. कारण सारी मानवजात आज उपभोगवादाच्या गर्तेत सापडलेली आहे आणि या उपभोगवादातूनच मानवी जीवनासमोरचे अनेक प्रश्न गंभीर झाले आहेत. देश-देशातील तणाव, शस्त्राचार, युद्ध आणि संघर्ष हे मानवी जीवनाच्या उद्दिष्टांशी विसंगत आहेत. हिंसाचार करून जगणं हे मानवी जीवनाचे इप्सित नाही तर मुक्ती हे मानवी जीवनाचे इप्सित आहे आणि या मुक्तीसाठी भगवान गौतम बुद्धांनी सांगितलेले अष्टमार्ग आज मानवी जीवनाची अनेक संकटामधून मुक्तता करणार आहेत. आजच्या काळात जगभर हिंसाचाराचे धैमान सुरू असताना गौतम बुद्धांचे विचार अधिक महत्त्वपूर्ण आहेत. हिंसाचाराने कोणताही प्रश्न सुटत नाही तर अधिकच क्लिष्ट बनत जातो. आजवरच्या सर्व हिंसक आंदोलनांवरून हे सिद्ध झाले आहे.

या साऱ्या बाबींवरून एक गोष्ट स्पष्ट होते. ती म्हणजे बुद्धपौर्णिमेच्या पार्श्वभूमीवर भगवान बुद्धांचे आणि त्यांच्या विचारांचे केवळ स्मरण करून भागणार नाही तर हे विचार अंमलातही आणले जायला हवेत. भक्तिभावाने बुद्धप्रतिमेला वंदन करण्याबरोबर त्यांची दिव्य शिकवण अंगिकारली तरच आपल्या आयुष्यात सकारात्मक बदल घडून येऊ शकेल. व्यक्ती बदलेल तेव्हाच समाज बदलेल हे सत्य आहे. म्हणूनच हा कारुण्याचा सागर आधी मनात आणि नंतर समाजात उतरायला हवा.

माणूस आणि

निसर्ग यांच्यात आगदी जवळचं नातं आहे. तसं पहायला गेलं तर माणूस ही निसर्गाची सर्वोत्कृष्ट निर्मिती. पण तोच आज निसर्गापासून दुरावतोय की काय, अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. सध्या सगळीकडे उष्णतेची लाट आली आहे. पारा चढू लागलाय. अनेक ठिकाणी दुष्काळ पडलाय. प्यायला पाणी नाही. धेबभर पाण्यासाठी वणवण फिरण्यासारखी परिस्थिती उदभवली आहे. पण या सगळ्यासाठी माणूस निसर्गाला दोष देताना दिसतोय. निसर्गाला, या वसुंधरेला ओरबडण्यात तो अजिबात मागं राहिलेला नाही. त्यामुळे निसर्गाच्या या रौद्र रुपाचं दायित्व माणसाचं आहे. निसर्ग आणि मनुष्य एकमेकांना पूरक आहेत. निसर्गानं माणसाला भरभरून दिलंय. पण माणसानं त्या बदल्यात निसर्गाला काहीही दिलेलं नाही. माणसाची हाव वाढत गेली. तो स्वार्थी झाला आणि तिथेच सगळं काही संपलं.

पृथ्वीच्या काळात ही पृथ्वी म्हणजे माणसाचं अंगण होतं. डोक्यावरचं आकाश म्हणजे छप्पर. सूर्य, चंद्र, तारे म्हणजे दिवे. आपण निसर्गाशी कृतज्ञपणा करतोय. आपण निसर्गाचे मित्र, सहचारी बनण्याऐवजी शत्रू बनून बसलोय आणि हे अत्यंत निसर्गाकडून माणसाला खूप काही शिकायला मिळालं. निसर्ग हाच माणसाचा सर्वश्रेष्ठ गुरु. आपल्या आयुष्यातल्या चढ-उतारांबाबत निसर्गानेच धडे दिले. प्रत्येक ऋतू आपल्याला काही तरी शिकवून जातो. उन्हाळ्यानंतर पाऊस पडणार आहे या आशेवर आपण जगत असतो. म्हणजेच दुःखानंतर सुख येणार आहे, हे निसर्गाचे आपल्याला शिकवतो. पानगळती होते पण ऋतू बदलला की वृक्षवेलींना पुन्हा बहर येतो. नवी पालवी फुटते. नवनिर्मितीचं हे उत्तम उदाहरण. आपल्या आयुष्यातही असंच काही तरी नवं घडणार आहे, हा संकेत निसर्ग आपल्याला पदोपदी देत असतो. त्यामुळे अपयशाने आपण खचून जायचं नसतं हे आपल्याला यातून शिकता येतं.

निसर्ग भक्ती

निसर्ग संवर्धनाचा वसा...

दुसरा महत्त्वाचा मुद्दा हा की निसर्ग सतत देत असतो. त्या बदल्यात त्याला काहीही नको असतं. निसर्ग स्वतः कोणत्याही गोष्टीचा उपभोग घेत नाही. नदी स्वतःचं पाणी पित नाही. झाडं फळं खाऊ शकत नाहीत. वेली फुलांचा सुगंध घेऊ शकत नाहीत. माणसानेही असंच निस्वार्थी जगायला हवं, हे आपल्याला यातून शिकता येतं. निसर्गाचे आपल्यावर अनंत उपकार आहेत. या उपकारांची परतफेड करणं अत्यंत कठीण आहे. पण आपण निसर्गाशी कृतज्ञपणा करतोय. निसर्गाचे मित्र, सहचारी बनण्याऐवजी शत्रू बनून बसलोय आणि हे अत्यंत निसर्गाकडून माणसाला खूप काही शिकायला मिळालं. निसर्ग हाच माणसाचा सर्वश्रेष्ठ गुरु. आपल्या आयुष्यातल्या चढ-उतारांबाबत निसर्गानेच धडे दिले. प्रत्येक ऋतू आपल्याला काही तरी शिकवून जातो. उन्हाळ्यानंतर पाऊस पडणार आहे या आशेवर आपण जगत असतो. म्हणजेच दुःखानंतर सुख येणार आहे, हे निसर्गाचे आपल्याला शिकवतो. पानगळती होते पण ऋतू बदलला की वृक्षवेलींना पुन्हा बहर येतो. नवी पालवी फुटते. नवनिर्मितीचं हे उत्तम उदाहरण. आपल्या आयुष्यातही असंच काही तरी नवं घडणार आहे, हा संकेत निसर्ग आपल्याला पदोपदी देत असतो. त्यामुळे अपयशाने आपण खचून जायचं नसतं हे आपल्याला यातून शिकता येतं.

यशाला द्या चांगुलपणाची साक्ष...

ठेवणं गरजेचं आहे. स्वतःपुरता विचार करणं स्वाधीनपणाचं लक्षण मानलं जातं. मीपणा, अहंकार सोडून इतरांसाठी झटणं तितकंच गरजेचं आहे. समाजाच्या उद्वारासाठी झटणाऱ्या अनेकांची उदाहरणं आपण आपल्या आसपास पाहतो. ही माणसं कर्मने अमर होतात. युगानुयुगे त्यांची आठवण काढली जाते. पैसा, संपत्ती, मालमत्ता या गोष्टी क्षणभंगूर आहेत. पण आपल्या सोबत चालणारी गोष्ट म्हणजे आपला चांगुलपणा. आपलं या पृथ्वीवरचं अस्तित्त्व संपल्यानंतरही हा चांगुलपणा अनेकांच्या मनात टिकून राहणार आहे. यामुळे आपण अनेकांच्या आठवणीत राहू आणि हेच सर्वात महत्त्वाचं आहे.

मनात कायम सकारात्मक विचारांची नांदी असली पाहिजे. नकारात्मकता, लोभ, द्वेष, मत्सर या गोष्टींना लांब ठेवलं पाहिजे. मनात गोडवा असला पाहिजे. शत्रुत्वाच्या भावनेमुळे आपण फक्त शत्रूची निर्मिती करत राहू पण प्रेमाचे चार शब्द, मैत्रीची साद आपल्यासह इतरांच्या आयुष्यातही आनंद निर्माण करेल. मनात राग असल्यास शरीर विकारांनी भरून जाईल. विकारांना निमंत्रण देण्यासाठी कोणत्याही व्यसनांची गरज लागणार नाही. राग किंवा क्रोध आपलं शरीर पोखरून टाकेल. आयुष्यात अनेक अडचणी येतात. पण नकारात्मकता हा त्यावरचा उपाय नाही. सकारात्मक विचार अंगीकारले तर कठीण समस्याही सुटू शकते. माणसाच्या विचारांमध्ये ताकद असते. हे विचार तुमचं आयुष्य घडवू शकतात आणि विनाशाकडेही नेऊ शकतात. त्यामुळे प्रत्येकाने स्वतःवर नियंत्रण ठेवणं गरजेचं आहे. क्रोध हा माणसाचा सर्वात मोठा शत्रू आहे. आपल्या चांगुलपणाचा मारक आहे. क्रोधामुळे आपली सगळी पुण्यां नष्ट होतात. रागाचा एक शब्द आयुष्य उद्ध्वस्त करू शकतो, नाती तोडू शकतो. त्यामुळे कायम उत्साही आणि प्रफुल्लित राहा. तुमच्या मनातलं

भक्ती मार्ग

माणसाच्या आयुष्यात अनेक प्रलोभनांनी घर केलंय. समाधानी वृत्ती लोप पावत चालली आहे. भौतिक सुखाची इच्छा माणसाला स्वरुथ बसू देत नाही. मग सुरू होते ती प्रचंड धावपळ, तगमग आणि स्पर्धा. आपल्या प्रत्येकाला आयुष्यात यशस्वी व्हायचंय. यशाच्या पायऱ्या चढायच्या आहेत. पण यशस्वी होताना माणुसकीला तिळांजली देता कामा नये. यश आपल्याकडे येणारच आहे. पण यासाठी माणुसकीचा आपला धर्म सोडायची काहीच गरज नाही, याची जाण प्रत्येकाला असली पाहिजे. यश मिळवण्याच्या नादात वाहवत जाता कामा नये. यशस्वी होण्यापेक्षा एक चांगला माणूस असणं जास्त गरजेचं आहे. यश आणि अपयश या आयुष्याच्या दोन बाजू आहेत. या दोन्ही गोष्टी शाश्वत नाहीत. पण आपली वागणूक कायमस्वरुपी टिकणारी आहे. आपला चांगुलपणा टिकवून ठेवणं हा अंधःकारातून प्रकाशाकडे जाण्याचा एक मार्ग आहे. आयुष्यात सत्कर्माना महत्त्व आहे. त्यामुळे सदगुणी माणूस बनण्याच्या दिशेने सुरू असलेला आपला प्रवास विरंजन सुरू ठेवणं गरजेचं आहे. तरच आपलं आयुष्य सार्थकी लागू शकतं. स्वतःच्या यशाचा विचार करताना इतरांच्या भल्याचा विचार मनाच्या एका कोपऱ्यात टिकवून

हिमालयाच्या कुशीत वसलेला मंडी हा जिल्हा हिमाचल प्रदेशची शान मानला जातो. या जिल्ह्यात सिमसा माता मंदिर वसलं आहे. माता सिमसा किंवा देवी सिमसाला पुत्रदायिनी या नावानेही संबोधलं जातं. मूल नसलेल्या जोडप्याची इच्छा ही देवी पूर्ण करते असं मानलं जातं. त्यामुळे या ठिकाणी भाविकांची गर्दी झालेली पहायला मिळते. शारदीय तसंच चैत्र नवरात्रात या मंदिरात विशेष उत्सवाचं आयोजन केलं जातं. स्थानिक भाषेत या उत्सवाला सल्लिंदरा असं म्हटलं जातं. सल्लिंदरा म्हणजे स्वप्न. पुत्रप्राप्तीची आशा बाळगून असलेल्या महिला नवरात्रांमध्ये या मंदिरात येतात आणि जमिनीवर झोपतात. जमिनीवर झोपल्याने पुत्रप्राप्तीची मनोकामना पूर्ण होते, असं मानलं जातं.

श्रद्धेने आराधना करणाऱ्या महिलांच्या स्वप्नात देवी येते आणि पुत्रप्राप्तीचा आशीर्वाद देते असं मानलं जातं. सिमसा माता सगुण किंवा निर्गुण रूपात दर्शन देते तसंच ती काही संकेतही देते. सिमसा माता आपल्याला कंदमूळ किंवा फळ देतेय, असं स्वप्न पडलं तर पुत्रप्राप्तीची इच्छा नक्की पूर्ण होते, अशी

सिमसा मातेच्या भक्तांची श्रद्धा आहे. सिमसा मातेचं हे मंदिर बैजनाथ धामपासून फक्त २५ किलोमीटर अंतरावर आहे तर जोर्गिंदरनगरपासून ५० किलोमीटर अंतरावर आहे. अनोखी तीर्थक्षेत्रं

वैष्णोदेवीप्रमाणे ही देवीसुद्धा पिंड रूपात विराजमान आहे. या देवीच्या दर्शनाने नवचेतनाची प्राप्ती होते. देवीचं मंदिर भव्य दिव्य असून त्याची रचना वैशिष्ट्यपूर्ण पध्दतीने करण्यात आली आहे. हिमाचल प्रदेशातल्या या अनोख्या मंदिराला भेट घायला हवी.

हिमालयाच्या कुशीतली सिमसा माता

महाभारत हे महाकाव्य कौरव-पांडवांमधलं युद्ध, दोन कुटुंबामधली तेढ यावर आधारित असलं तरी यातल्या अनेक प्रसंगांमधून आपण जगण्याचे धडे घेऊ शकतो. कोणत्या प्रसंगी कसं वागावं, हे महाभारतातून कळू शकतं. आयुष्यात सुखी कसं राहावं, याबाबतचे काही श्लोक महाभारतात आहेत. कोणाला भोजन घायला हवं, हे सांगणारा एक श्लोक महाभारतात आहे. या व्यक्तींना जेवू घातल्यास माणसाला पुण्य मिळतं. याबाबत जाणून घ्यायला हवं.

पितृत्व देवानृषीन विप्रानतिथीश्च निराश्रयान, यो नः प्रीणयत्यन्नैस्तस्य पुण्यफलं महत् असा श्लोक महाभारतात आहे. कोणाला भोजन देणं शुभ मानलं जातं, हे यात नमूद करण्यात आलं आहे. स्वयंपाकानंतर दररोज देवाला नैवेद्य दाखवावा. यामुळे घरावर परमेश्वराची कृपा राहते. 'अतिथी देवो भव' असं हिंदू संस्कृती सांगते. आपल्या घरी आलेला पाहुणा देवासारखा असतो. त्यामुळे त्याला तृप्त केलं पाहिजे. पाहुण्यांचा आदर सत्कार होणाऱ्या घरात परमेश्वराचा वास असतो. त्यामुळे अशा घरावर आलेल्या पाहुण्यांचा आदर अडचणी फार काळ टिकत नाहीत. म्हणूनच घरी आलेल्या पाहुण्यांचं योग्य पध्दतीने

महाभारतातून...

आदरातीर्थ्य करायला हवं. जे का रंजले गांजले त्यांसी म्हणजे जो आपुले, तोची साधू ओळखावा, देव तेथेची जाणावा या ओळी आपल्याला खूप काही शिकवून जातात. महाभारतातल्या श्लोकानुसार गरीब, वंचितांना भोजन देणं शुभ मानलं जातं. गरीबांशी प्रेमाने वागणाऱ्या, त्यांना आपलं मानणाऱ्या व्यक्तीची भरभराट होते. श्राद्ध किंवा इतर प्रसंगी आपल्या पितरांना नैवेद्य दाखवणं गरजेचं आहे. यामुळे घरातल्या अडचणी दूर होतात. गुरु आणि साधूसंतांना भोजन दिल्याने सगळ्या कामांमध्ये यश मिळतं. पापांचाही नाश होतो.

परंपरा नागा साधूंची...

नागा साधूंबद्दल अनेकांना आकर्षण वाटतं. नागा साधूंची परंपरा वैदिक काळापासून अखंड चालत आली आहे. सगळं काही त्यागून परमेश्वरप्राप्तीच्या आशेने नागा साधू तीर्थक्षेत्रांना भेटी देत असतात. म्हणजे ही आपल्याच धुंदीत जगणारे हे साधू हिंदू

संस्कृतीचं प्रतिक मानले जातात. नागा साधू विविध प्रकारच्या आखाड्यांमध्ये राहतात. या आखाड्यांचे नियम अत्यंत कठोर असतात. पण त्यांचं पालन ते प्राणपणाने करत असतात. 'आखाडा' हा शब्द मुघलांनी प्रचलित केला. पण इतिहासाच्या अभ्यासकांनुसार भारतात पुरातन काळापासून नागा संप्रदाय अस्तित्वात आहे. याचे पुरावेही मिळाले आहेत. सिंधू नदीच्या काठी हिंदू संस्कृती बहरली. हडप्पा आणि मोहेंजोदडो ही शहरं याची साक्ष देतात. हडप्पा आणि मोहेंजोदडोच्या

अवशेषांमध्ये नागा संस्कृतीच्या खुणा सापडल्या आहेत. या ठिकाणी सापडलेल्या मोहरांवर दिगंबर रूपातल्या पशुपतीची प्रतिमा आहे. वैदिक साहित्यातही अशा नागा साधूंच्या उल्लेख आढळतो. म्हणजे ही परंपरा वेदकाळापासून चालत आली आहे. शंकर ही या साधूंची आराध्य देवता. हिंदूधर्माचे बौद्ध आणि जैन धर्मातही नागा साधू आहेत. भगवान बुद्ध आणि वर्धमान महावीर हे याच साधूंच्या दोन प्रमुख गटांचं नेतृत्व करायचे. जैन धर्मात दिगंबर साधू आहेत. दिगंबर आणि नागा हे दोन्ही साधू एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. बौद्ध धर्माचा वादता प्रचार आणि प्रसार तसंच मुघलांच्या आक्रमणामुळे स्थिति झालेल्या शंकराचार्यांनी हिंदू धर्माच्या रक्षणासाठी आखाड्यांची स्थापना केली. या आखाड्यांमध्ये शस्त्रविद्येत पारंगत असलेल्या नागा साधूंचा एक गट असतो. या आखाड्यांनी भारताच्या स्वातंत्र्यसंग्रामात महत्त्वाची भूमिका पार पाडली आहे. सुरुवातीला चार प्रमुख आखाडे होते. पण मतभेद आणि वादांमुळे त्यांचं विभाजन होऊन आखाड्यांची संख्या वाढत गेली.

माझी ३६ वर्षांची मैत्रीण गरोदर आहे. त्याच तिला व्हिटिलिगो हा विकार झाला आहे. याबाबत तिने त्वचा तज्ज्ञांचा सल्ला घेतला. त्यांनी तिला यूव्ही लाईट थेरेपीचा सल्ला दिला आहे. गरोदरपणाच्या काळात ही थेरेपी घेता येईल, असं डॉक्टरांचं म्हणणं आहे. त्यांचं म्हणणं योग्य आहे का? माझी मैत्रीण यूव्ही थेरेपी

गरोदरपणात यूव्ही थेरेपी ?

घेऊ शकते का ?
उत्तर : यूव्ही थेरेपी ही अत्यंत सुरक्षित अशी उपचारपद्धती आहे. व्हिटिलिगोचे कोणतेही दुष्परिणाम होत नाहीत.

विचारा प्रश्न

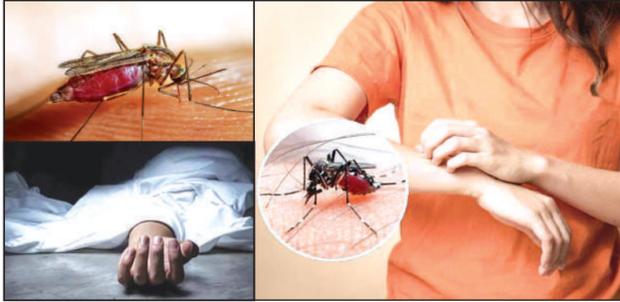
शरीरातल्या कोणत्याही अवयवाला यामुळे त्रास होत नाही. पण यामुळे मानसिक त्रास होऊ शकतो. थोडी अस्वस्थता जाणवू शकते. या विकारावर तातडीने उपचार घेण्याची काहीच गरज नाही. प्रसूती झाल्यानंतरही यावर उपचार घेता येतील. त्यामुळे काळजीचं काहीच कारण नाही.

गेल्या दशकात मलेरिया निर्मूलनासाठी अनेक प्रयत्न केले गेले. २०१५ पासून मलेरियाविरोधी मोहीम सुरू करण्यात आली आहे. जागतिक आरोग्य संघटनेने २०१८ मध्ये आपला 'ग्लोबल मलेरिया रिपोर्ट' सादर केला. ताच्या माहितीनुसार, २०१५ ते २०१७ वर्षांत मलेरिया रुग्णांच्या संख्येमध्ये कोणतीही घट झालेली नाही. सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे दिलेल्या माहितीनुसार गेल्या पाच वर्षांत मलेरियामुळे ७८ हजार रुग्णांचा मृत्यू झाला आहे, तर ७२ हजारांपेक्षा अधिक रुग्णांना मलेरियाची लागण झाली आहे. हा आजार झाल्यानंतर वेळीच काळजी घेणे आवश्यक आहे. अन्यथा हा आजार जीवघेणा ठरतो. अॅनाफिलीस डासाच्या प्रजातीमधील मादी डासामुळे हा आजार होतो. ही मादी डास साठवलेल्या पाण्यामध्ये वास्तव्य करून अंडी घालत असल्यामुळे या आजारचा त्रास होऊ नये म्हणून या डासांची उत्पत्ती स्थळे नष्ट करून परिसर स्वच्छ ठेवणे गरजेचे आहे. या आजारामध्ये रुग्णांच्या शरीरामध्ये रक्तामधील प्लेटलेट्स देखील कमी होतात. ताप, डोकेदुखी आणि थंडी ही मलेरियाची प्राथमिक लक्षणे असून मलेरियाचा डास चावल्यानंतर १०-१५ दिवसांत ही लक्षणे दिसतात. ही लक्षणे कधीकधी सुप्त किंवा कमी तीव्रतेची

डॅंगी, मलेरिया यासारखे आजार डास चावल्यामुळे होतात हे सर्वांना माहीत आहे. हे आजार टाळता येण्याजोगे आणि पूर्णपणे बरे होऊ शकणारे आजार आहेत; पण तरीही मलेरियाच्या नावाने आजही धडकी भरते. त्याला कारणही तसेच आहे. जागतिक आरोग्य संघटनेच्यामाहितीनुसार मलेरियाने दर दुसऱ्या मिनिटाला एका मुलाचा मृत्यू होतो, तर दर वर्षी मलेरियाच्या २० कोटी प्रकरणांची नोंद होते.

मलेरियाने दर दोन मिनिटाला मृत्यू

असतात आणि पटकन लक्षात येत नाही; मात्र त्यावर २४ तासांमध्ये उपचार न केल्यास जीवाला धोकाही निर्माण होऊ शकतो. पाच वर्षांखाली मुलांना मलेरियाचा सर्वाधिक धोका असतो. २०१७

डॉ. अंजिक्य बोन्हाडे मध्ये जगभरात मलेरियाने झालेल्या मृत्यूंमध्ये ६९ टक्के प्रमाण हे पाच वर्षांखालच्या मुलांचे होते. तसेच गरोदर महिला आणि रोगप्रतिकारशक्ती कमी असणाऱ्यांना देखील मलेरिया होण्याची शक्यता जास्त असते.

केपी.एम.जी. इन्शुरन्स अँड कन्सल्टिंग सर्व्हिसेज 'एलएलपी'ने तयार केलेल्या एका अहवालामध्ये ही चिंताजनक बाब समोर आली आहे. खैनी, गुटखा, सुपारी, तंबाखू, जर्दा, बिडी, सिगरेट आणि हुक्का सारख्या उत्पादनांच्या सेवनात मोठी वाढ झाल्याचे या अहवालामध्ये नुमाद करण्यात आले आहे. भारतामध्ये धूम्रपान किंवा तंबाखूजन्म पदार्थांच्या सेवनाने दर वर्षी दहा लाख लोकांचा मृत्यू होतो. या आकडेवारीत गेल्या ३० वर्षांत ५८.९ टक्के वाढ झाली आहे. भारतात तंबाखूजन्म पदार्थांच्या सेवनामुळे १९९० मध्ये सहा लाख लोकांचा मृत्यू झाला होता. २०१९ मध्ये हाच आकडा वाढून १० लाखांवर पोहोचला आहे. आता जागतिक आरोग्य संघटनेने जाहीर केलेल्या अहवालामध्ये जगभरात तंबाखूच्या वापरामुळे दर वर्षी जवळपास १०५.४ कोटी रुपयांचा खर्च होत असल्याचं समोर आले आहे. हा खर्च तंबाखूमुळे आजार पडलेल्या लोकांच्या उपचारांवर खर्च होत आहे. देशात तंबाखूचे सेवन करण्यात मिझोरम हे राज्य पहिल्या स्थानावर आहे. मिझोरममध्ये तब्बल ६७ टक्के लोक तंबाखूजन्म पदार्थांचे सेवन करतात, तर सर्वात कमी म्हणजे नऊ टक्के तंबाखूचा वापर गोव्यात होतो. अहवालानुसार, महिलांमध्येही तंबाखूजन्म पदार्थांच्या सेवनामध्ये वाढ झाली आहे. प्रत्येक सहावी महिला कोणत्या ना कोणत्या स्वरूपात तंबाखूचे सेवन करते. अनेक महिला मजूर गुटखा, खैनी, बिडी यांचे सेवन करतात तर काही महिला सिगारेट ओढणे, गुटखा खाणे स्टेटस म्हणून सुरू करतात आणि त्यानंतर व्यसनाला बळी पडतात. तंबाखूजन्म पदार्थांच्या सेवनाने माणसाच्या आरोग्यावर अनेक दुष्परिणाम होतात. यात सर्वात मोठा धोका असतो तो कॅन्सर अर्थात कर्करोगाचा. तंबाखूमुळे तोंडाचा, ओठाचा,

जगात सर्वात जास्त तरुणवर्ग भारतात आहे; पण हाच तरुणवर्ग व्यसनाने विळख्यात अडकला आहे. आपल्या देशात तंबाखू सेवन करणाऱ्यांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. तंबाखू खाणे आरोग्याचा हानीकारक आहे, असा इशारा दिला जातो; पण यानंतरही तंबाखूजन्म पदार्थांचा वापर वाढत चालला आहे. जगात तंबाखूचे सेवन करण्यात दुसरा क्रमांक भारताचा लागतो.

तंबाखू खाण्यात भारत जगात दुसरा!

जबड्याच्या, फुफुसाचा, घशाचा, पोटाचा, किडनीचा आणि मुत्राशयाचा कर्करोग होण्याची भीती असते. यापैकी भारतामध्ये तंबाखू सेवनामुळे तोंडाचा कॅन्सर होणाऱ्यांची संख्या झपाट्याने वाढत आहे. धूम्रपानामुळे फुफुसाचा कॅन्सर होण्याचे प्रमाण वाढते आहे. तंबाखूमुळे छातीत दुखणे, हृदयविकार झटका येणे, रक्तवाहिन्यांचे विकार इत्यादी रोगे जडतात. धूम्रपानामुळे टी.बी. सुद्धा होऊ शकतो.

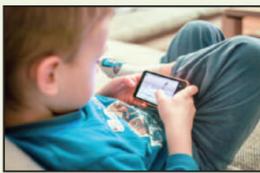
जिममध्ये जाऊन घाम गाळताना प्रचंड मेहनत करावी लागते. पण जिममधल्या व्यायामानंतर आपण काही गोष्टींकडे दुर्लक्ष करतो. यामुळे व्यायामाचा काहीच लाभ होत नाही. जिममधल्या व्यायामानंतर काय करायला हवं याविषयी...
* जिममध्ये व्यायाम केल्यानंतर शरीर ताणण्याचे व्यायाम करायला हवेत. इतकंच नाही, तर शरीराला सर्वसामान्य पातळीवर आणायला हवं. व्यायाम करताना स्नायूंचा बराच ताण येतो. त्यांचा आकार बदलतो. व्यायामानंतर शरीर ताणण्याचे व्यायाम केल्याने स्नायू आपल्या मूळ स्थितीत परत येतात. व्यायाम केल्यानंतर शरीराचं तापमान वाढतं. रक्तदाब आणि हृदयगतीही वाढलेली असते. त्यामुळे शरीर सामान्य पातळीवर आणणं गरजेचं असतं.
* आहारातल्या कॅल्शियम काळजी करणारे अनेकजण व्यायामानंतर पोषक आहार घेत नाहीत. व्यायामानंतर शरीराला पोषक घटकांची सर्वात जास्त आवश्यकता असते. त्यामुळे फळं, भाज्या, डाळी, कडधान्य असा आहार घ्यायला हवा. शरीराला योग्य असलेले पदार्थ खाणं गरजेचं आहे. तेलकट पदार्थ खाणं टाळायला हवं. तसेच व्यायाम केला म्हणून शरीरावर जंक फूडचा मारा करू नये.
* व्यायामादरम्यान शरीरातलं पाणी कमी होतं. यासोबतच मीठ आणि इतर पोषक घटकही घामावाटे बाहेर पडतात. त्यामुळे व्यायामानंतर भरपूर पाणी प्यायला हवं. तसेच नारळ पाणी, फळांचे रस, ग्रीन टी, चॉकलेट मिल्क, ताक अशी पेयंही पिता येतील.
* व्यायामानंतर शरीरातचं तापमान प्रचंड वाढलेलं असतं. हे तापमान पुन्हा पूर्वीसारखं होईपर्यंत थंड पाण्याने आंघोळ करू नका. व्यायामानंतर लगेच थंड पाण्याने आंघोळ केली तर हृदयविकाराचा झटका येऊ शकतो. त्यामुळे व्यायामानंतर साधारण अर्धा तासाने आंघोळ करावी.
* व्यायामानंतर शरीराला प्रथिनांची गरज असते. पण ही गरज तासाभरासाठीच असते. त्यानंतर आपल्या पचनसंस्थेला योग्य आहाराची गरज असते. त्यामुळे फक्त प्रोटीन शेक किंवा जेवणाच्या पर्यायी गोष्टींवर अवलंबून राहू नका. पोषक आहार घ्या.
* व्यायामानंतर आरामही गरजेचा असतो. त्यामुळे थोडीशी झोप काढायला हरकत नाही. सोफ्यावर बसून राहणं, काही तरी खात राहणं किंवा आवडती मालिका बघणं हा आरामाला पर्याय असू शकत नाही. त्यामुळे थोडा वेळ डोळे बंद करून पडा. यामुळे स्नायूंनाही आराम मिळेल.

जिममधल्या व्यायामानंतर...

मोबाईल गेमचं व्यसन अनेकांना असतं. त्यातही तरुण आणि लहान मुलांना याचं व्यसन लवकर लागतं. मोबाईलवर नवनवे गेम येत असतात आणि आधी त्याची सवय आणि मग त्याचं व्यसन करून लागतं हे कळतच नाही. फोर्टनाइट या गेमने अनेकांना वेळ लावलं आहे. या गेमचे परिणाम आणि दुष्परिणाम याबाबत चर्चा होत असली तरी घरातल्या लहान मुलांवर पडलेला त्याचा प्रभाव चिंतेचं कारण असू शकतो. या गेमच्या स्वरूपामुळे लोकांना त्यांची सवय लागून जाते. गेम खेळल्याशिवाय चैन पडत नाही. गेम खेळताना आयुष्यातल्या इतर गोष्टी मागे पडतात. मुलं अभ्यास करत नाहीत, घरातली कामं करत नाहीत. वैयक्तिक स्वच्छतेकडे लक्ष देत नाहीत. खाण्याकडे त्यांचं लक्ष नसतं. घरच्यांसोबत किंवा मित्र-मैत्रिणींसोबत बाहेर जात नाहीत. महत्त्वाचं म्हणजे मैदानी खेळ खेळत नाहीत. या सगळ्याचा त्यांच्या जडणघडणीवर दूरगामी परिणाम होऊ शकतो. या गेमचं व्यसन जडलं की मुलांची बरीच सामाजिक कौशल्यं

धोके मोबाईल गेमच्या व्यसनाचे

कमी होतात. महत्त्वाची बाब म्हणजे मुलांचा इतरांशी असलेला संवाद कमी होतो. माणसांची आपल्याला गरज आहे असं मुलांना वाटत नाही. या गेमच्या वापर मुलांची कौशल्यं वाढवण्यासाठी करता येतो. स्मरणशक्ती वाढवणं, एकाग्रता वाढवणं, भाषाज्ञान यासाठी गेमच्या वापर करता येऊ शकतो. या गेमच्या वापर मर्यादित काळासाठी केला तर ही उद्दिष्ट साध्य करता येऊ शकतात. मुलांना लागलेलं मोबाईल गेमचं व्यसन किंवा सवय ही अनेक पालकांची समस्या असते. यावर उपाय शोधण्याचाही त्यांचा प्रयत्न असतो. मुलांना लागलेलं मोबाईल गेमचं व्यसन कमी करण्यासाठी काय करता येईल याविषयी जाणून घ्यायला हवं.

हृदयविकाराचा झटका येण्याचं प्रमाण सध्या बरंच वाढलं आहे. वयाच्या तिसरी, चाळीशीतही हृदयविकाराचा झटका आल्याचं पहायला मिळत आहे. हा झटका आपलं आयुष्य बदलून टाकतो, जगण्यावर बरीच बंधनं येतात. हृदयविकाराच्या झटक्यानंतर होणाऱ्या बदलांविषयी...
* हृदयविकाराचा झटका आल्यानंतरचे २८ दिवस खूप महत्त्वाचे असतात. या काळात हृदयक्रिया बंद पडून झटका आलेल्या रुग्णांचा मृत्यू होण्याचा धोका बराच वाढतो तसेच इतर गुंतागुंती निर्माण होण्याची शक्यताही जास्त असते. रुग्णालयातून घरी आल्यानंतरही उपचार सुरू ठेवावे लागतात.
* हृदयविकाराच्या झटक्याची कारणं जाणून घेणं महत्त्वाचं असतं. हृदयविकाराचा झटका आलेल्या रुग्णांसाठी तर हा मुद्दा खूप

महत्त्वाचा ठरतो. त्यामुळे डॉक्टरांचा सल्ला घेऊन तणावमुक्त आयुष्य जगण्याचा प्रयत्न करायला हवा.
* हृदयविकाराचा झटका अनेकांना मानसिक धक्का देतो. अशा घटनेनंतर रूग्ण आतून पूर्णपणे कोलमडून जातो. खूप अस्वस्थ होतो. अशा वेळी त्याला आधाराची गरज असते. आयुष्यावर बरीच बंधनं येतात. यामुळे काळजीत अधिकच भर पडते.
* हृदयविकाराचा झटका आल्यानंतर

हृदयविकाराच्या झटक्यानंतर...

शारीरिक हालचालींवर मर्यादा येतात. सर्वसामान्य आयुष्य सुरू करण्यासाठी शरीराला विश्रांतीची गरज असते. शारीरिक हालचालीची गरज असली तरी प्रत्येकाने आपल्या हृदयाचा आवाज ऐकायला हवा. धाप लागणं, चक्कर येणं अशा समस्या उद्भवत असतील तर डॉक्टरांचा सल्ला घ्यायला हवा. शरीराला विश्रांती घ्यायला हवी.
* हृदयविकाराच्या झटक्यानंतर रुग्णांच्या शरीरात गुंतागुंत निर्माण होते.

अनेकांना छातीत जळजळ जाणवू शकते. काही खाल्ल्यावर हा त्रास जास्त प्रमाणात जाणवतो. छातीत जळजळ किंवा दुखलं तर लगेच काळजी वाटायला लागते. पुन्हा हृदयविकाराचा झटका येईल की काय, हा विचार अस्वस्थ करून जातो. अशा वेळी हात जड होणं, तोंड कोरडं पडणं अशा समस्या उद्भवतात.
* हृदयविकाराच्या झटक्यानंतर वेळेत औषध घेणं गरजेचं असतं. झटका येऊन गेल्यानंतर शारीरिक संबंधांमध्ये अडचणी येतील असं अनेकांना वाटतं. पण पुरेशा विश्रांतीनंतर सर्वसामान्य आयुष्य जगू लागल्यानंतर लैंगिक संबंधांमध्ये बाधा येत नाही. रूग्ण नीट चालत असेल किंवा दोन जिने चढल्यानंतर दम लागत नसेल तर नियमित लैंगिक संबंधांमध्ये कोणतीही अडचण येत नाही.

नवसंशोधन
मधुमेहामुळे वाढतो कॅन्सरचा धोका!
मधुमेहाचे बरेच धोके आहेत. त्यातच आता एका नव्या धोक्याची भर पडली आहे. मधुमेहीना कॅन्सर होण्याची शक्यता जास्त असल्याची बाब एक संशोधनातून समोर आली आहे. तसेच मधुमेहीना कॅन्सर बरा होण्याची शक्यताही बरीच कमी असते असंही संशोधकांचं म्हणणं आहे. विविध प्रकारच्या कॅन्सरचा संबंध मधुमेहाशी जोडण्यात आला आहे. मधुमेहीनामध्ये स्तनांच्या कॅन्सरची शक्यता पाच टक्क्यांनी अधिक असते. तसेच कॅन्सरचं निदान झालेल्या मधुमेहीनामध्ये मृत्यूची शक्यताही बरीच जास्त असते. स्तनांच्या आणि प्रोस्टेट कॅन्सरमुळे होणाऱ्या मृत्यूची शक्यता मधुमेहीनामध्ये २५ ते २९ टक्क्यांनी वाढते, असंही हे संशोधन सांगतं.

डोळ्यांचं आरोग्य
मोतीबिंदू आहे ?
मोतीबिंदू असलेल्या प्रौढांना ऑस्टिओपोरोसिस आणि हाड मोडण्याचा धोका असतो. एका संशोधनातून ही बाब समोर आली आहे. मोतीबिंदूचं निदान झाल्यानंतर रूग्णांचा ऑस्टिओपोरोसिस आणि हाड मोडण्याचा धोका २९ टक्क्यांनी वाढत असल्याचं तज्ज्ञांचं म्हणणं आहे. कॅल्शियमच्या कमतरतेमुळे ऑस्टिओपोरोसिस आणि मोतीबिंदूचा धोका वाढतो. त्यामुळे मोतीबिंदूचं निदान झालेल्या प्रौढांनी ऑस्टिओपोरोसिस आणि हाडांच्या आरोग्याकडे विशेष लक्ष देण्याची गरज आहे.

दंतारोग्य
का राखावं तोंडाचं आरोग्य ?
तोंडाचं आरोग्य आणि शारीरिक आरोग्य यांच्यात खूप जवळचा संबंध आहे. तोंडाचं आरोग्य राखलं नाही तर बऱ्याच विकारांना निमंत्रण मिळू शकतं. तोंडाच्या आरोग्याकडे दुर्लक्ष केलं तर हृदयविकार, एंजोकार्डिटिस, वेळेआधी होणारी प्रसूती, जन्माच्या वेळी बाळाचं वजन कमी असणं अशा समस्या उद्भवू शकतात. तोंडातले बॅक्टेरिया रक्तवाहिन्यांमध्ये प्रवेश करून सर्वांगीण आरोग्य बिघडवू शकतात. त्यामुळे तोंडाच्या आरोग्याला महत्त्वाचं स्थान देणं गरजेचं आहे.

आजीवाईचा बटवा
लाभ गुलाबपाण्याचे...
गुलाबपाणी फक्त सौंदर्यवृद्धीसाठी उपयुक्त ठरतं असं नाही तर त्याचे इतरही अनेक लाभ आहेत. घसा खवखवत असेल तर डॉक्टर अँटीबायोटिक्स देतात. पण गुलाबपाण्याने घसा बरा होऊ शकतो. सर्दी, फ्लू, खोकला असेल तर गुलाबपाणी प्यावं. जंतूसंसाधनांही गुलाबपाणी गुणकारी ठरतं. डोकं दुखत असेल तर गुलाबपाणी लावलेला रुमाल कपाळावर ठेवल्याने आराम पडू शकतो. पचनसंस्थेचं कार्य सुधारण्यासाठीही गुलाबपाणी उपयुक्त ठरतं. बद्धकोष्ठतेची समस्या असणाऱ्यांनीही गुलाबपाणी घ्यावं.

भन्नाट वेगाचा अनोखा विक्रम

का ही लोकांमध्ये अद्भुत प्रतिभा असते. या टॅलेंटमुळे ते केवळ आपल्या शहरातच नाही तर संपूर्ण जगात प्रसिद्धी मिळवतात. सध्या सोशल मीडियावर असाच एक व्हिडिओ व्हायरल होत आहे. यामध्ये एका व्यक्तीने आपली क्षमता दाखवून विश्वविक्रम केला आहे. हैदराबादमध्ये राहणाऱ्या एस.के.अश्रफ नामक युवकाने हा अनोखा विक्रम रचून लोकांचे लक्ष वेधून घेतले आहे. त्याने संगणकावर इंग्रजी अक्षरे उलटे टाईप केली आहेत आणि हे काम अवघ्या २.८८ सेकंदात केले आहे. एका व्यक्तीने इतक्या कमी काळात शब्द टाईप करण्याचा हा विश्वविक्रम आहे. गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड्सने आपल्या इंस्टाग्रामवर या व्यक्तीचा व्हिडिओ शेअर केला आहे. ती व्यक्ती किती पटकन लिहित आहे, हे तुम्हीही व्हिडिओमध्ये बघू शकता. व्हिडिओ डेस्कटॉप स्क्रीनने सुरु होतो आणि विलप पुढे जाते तसतशी ती व्यक्ती पटकन शब्द टाईप करत असल्याचे दिसून येते. त्याने झेड ते ए मधून इंग्रजी अक्षरे अवघ्या काही सेकंदात टाईप केली आहेत. पापणी लवते ना लवते तोच त्या **अचिह्दर** व्यक्तीने इंग्रजी वर्णमाला लिहिली. हा व्हिडिओ सोशल मीडियावर चांगलाच व्हायरल होत असल्यामुळे तो पाहिल्यानंतर

लोक त्याचे कौतुक करताना दिसत आहेत. आतापर्यंत एक दशलक्षाहून अधिक लोकांनी पाहिले आहे. हा विक्रम पाहून अनेकांना या व्यक्तीने प्रभावित केले आहे, तर काही लोकांनी आपण हा विक्रम मोडणार असल्याचा दावा केला आहे.

गिनीज बुक ऑफ रेकॉर्ड्सने या व्यक्तीचे कौतुक केले आणि सांगितले की, त्याने विक्रम करण्याची ही पहिलीच वेळ नाही. एसके अश्रफ असे या व्यक्तीचे नाव असून त्याने हा विक्रम ५ फेब्रुवारी २०२४ रोजी केला होता. हा त्याचा पहिला विश्वविक्रम

नसला तरी याआधीही त्याने सर्वात जलद वेळेत वर्णमाला टायपिंग करण्याचा मान मिळवून यादीत स्थान मिळवले होते. त्यामुळे एस.के.अश्रफचे कौतुक व्हायलाच हवे.

वर्क प्लस वेकेशन

मि त्रानो, आता विश्व हे एक खेडे झाले आहे. तुमच्याकडे लॅपटॉप आणि इंटरनेट असेल तर जगाच्या कोणत्याही कोपऱ्यातून काम करता येते. सहाजिकच आता कार्यस्थळी जाऊन काम करण्याचे कोणतेही बंध उरलेले नाही. मात्र सिमेंटच्या जंगलात, घराच्या चार भिंतीत बसून काम करणं कंटाळावाणं होतं. हेच लक्षात घेऊन पर्यटन क्षेत्रातही नामी संकल्पना शोधून काढली. निसर्गाच्या सानिध्यात रमून काम करण्याची ही संकल्पना आता चांगलीच लोकप्रिय ठरली आहे. देशातली अनेक राज्ये अशा पद्धतीने पर्यटकांना आकर्षित करण्याच्या प्रयत्नात आहेत. वर्क प्लस वेकेशन म्हणजे वर्केशन ही संकल्पना आता चांगलीच फोफावली आहे. **भटकंती** साध्य करता येतील. काही दिवस मनालीला जायला हरकत नाही. **काम करताना काचेच्या भिंतींआड दिसणाऱ्या** सिमेंटच्या भिंतींऐवजी हिमालयाची बर्फच्छादित शिखरे बघायला मिळाली तर... यासाठी तुम्हाला हृषीकेशला जायला हवं. इथल्या थंड आणि रम्य वातावरणात तुम्ही रमून जाल. काम करतानाही ताजंतवानं वाटेल. **राजस्थानमधलं एकमेव थंड हवेचं ठिकाण म्हणजे** माउंट अबू. इथल्या हॉटेल्समध्ये राहूनही निवांत काम करता येईल. शिवाय आसपासचा निसर्गही अनुभवता येईल. **गोवा हे खरं तर हॉट डेस्टिनेशन.** अथांग पसरलेला समुद्र बघत काम करण्याचा आनंद निराळाच. कंटाळा आल्यावर इथल्या नागमोडी रस्त्यावरून भटकंती करू शकता. बार्सकही चालू शकता. **लोणावळा हाही खूप चांगला पर्याय आहे.** खासकरून पावसाळ्यात लोणावळ्याला जाता येईल. इथले धबधबे, थंड वातावरण तुम्हाला ताजंतवानं करून जाईल.

दो स्तानो, येता-जाता तोंडात टाकण्यासाठी काही तरी लागतं. संध्याकाळी एखादा कुरकुरीत खमंग पदार्थ चहाची लज्जत वाढवतो. अशा वेळी तुम्ही झटपट तयार होणारे क्रिस्पी कॉर्न बनवू शकता.

लज्जतदार क्रिस्पी कॉर्न

उकळून घ्या. त्यात कॉर्न घालून पाच मिनिटे शिजवून घ्या. पाणी काढून कॉर्न थंड करायला ठेवा. थंड **झटपट रेसिपी** झाल्यावर कॉर्नमध्ये कॉर्न फ्लोर आणि मीठ घाला. नीट मिक्स करून घ्या. आता कढईत तेल तापवा. तेल गरम झाल्यावर त्यात कॉर्न घाला. सोनेरी रंगावर तळून घ्या. भांड्यात काढून घ्या. दुसऱ्या भांड्यात

सामग्री: पाणी, एक कप कॉर्न, लाल तिखट, प्रत्येकी एक चमचा जिरे पूड, अर्धा चमचा चाट मसाला, मीठ, दोन ते तीन चमचे कॉर्न फ्लोर, तेल, चिरलेला कांदी आणि कोथिंबिर **कृती:** एका भांड्यात पाणी

खासम खास 'वाह सोमवार'

का उंसिल ऑफ सायंटिफिक अँड इंस्ट्रियल रिसर्च (सीएसआयआर) ने 'रिकल्स आर गुड' या अनोख्या उपक्रमात आपल्या कर्मचाऱ्यांना दर सोमवारी इस्त्री न केलेले कपडे घालण्यास सांगितले आहे. यामुळे सुमारे १,२५,००० किलो कार्बन उत्सर्जनाची बचत होत असल्याचा कंपनीचा दावा आहे. तथापि, सीएसआयआरने स्पष्ट केले की, त्यांच्या मुख्यालयात प्रयोगशाळांना कोणतेही परिपत्रक किंवा आदेश जारी केलेले नाहीत ज्यात कर्मचाऱ्यांना इस्त्री केलेले कपडे

घालणे टाळण्यास सांगितले आहे. अलिकडेच कंपनीच्या मुख्यालयात हवामानाचे घड्याळ बसवल्यानंतर एका प्राध्यापक महोदयांनी असे विचार मांडले होते. ऊर्जा वाचवणे, पर्यावरणाचे रक्षण करणे आणि हवामान बदलाबाबत जागरूकता पसरवणे, यासंबंधी बोलताना ते म्हणाले की, आपण एक दिवस इस्त्रीचा वापर कमी केला तरी ऊर्जेची मोठ्या प्रमाणावर बचत होऊ शकते. तसेही 'काहीही न करणे' हा हवामान बदलातील धोके कमी करण्याचा सर्वात सोपा उपाय असल्याचे

अनेक तज्ज्ञ सांगतात. या पार्श्वभूमीवर 'रिकल्स आर गुड' मोहिमेला चांगलाच वेग बघायला मिळणे दखलपात्र आहे. यामध्ये लोकांना सोमवारी विना इस्त्री केलेले कपडे घालण्यास सांगितले जात आहेत. कपड्यांच्या जोडीला इस्त्री न केल्यास २०० ग्रॅमपर्यंत कार्बन उत्सर्जन टाळता येईल. असे असताना लाखो लोकांनी हाच ट्रेंड फॉलो केला तर आपण मोठ्या प्रमाणात कार्बन उत्सर्जन वाचवू शकतो. काही काळातच हा एक चांगला ट्रेंड बनू शकेल. सध्या दर सोमवारी ६,२५,००० लोकांचे उपक्रमात सहभागी होत आहेत. यायोगे ते कार्बन उत्सर्जन टाळत आहेत. तज्ज्ञांना आशा आहे की, या वर्षाच्या अखेरीस एक कोटीहून अधिक लोक या 'वाह सोमवार'च्या मोहिमेत सामील होतील. सीएसआयआर आपल्या सर्व प्रयोगशाळांमध्ये वीज वापर १० टक्क्यांनी कमी करण्याची योजना आखत आहे. या इमारतीच्या शीर्षस्थानी भारतातील सर्वात मोठे हवामान घड्याळ स्थापित केले असून हवामान बदल आणि त्याचे दुष्परिणाम याबद्दल जागरूकता पसरवण्यासाठी हे पाऊल उचलण्यात आले आहे.

बिनधारत करा सायकलिंग

* फिटनेससाठी सायकल चालवणार असाल तर दररोज साधारण तासभर सायकल चालवा. मंद गतीने सायकल चालवा. यामुळे तुम्ही दीर्घ, लयबद्ध आणि नियमित श्वास घेऊ शकाल. अशावेळी शक्यतो सपाट रस्त्यावरून सायकल चालवा. सायकल चालवण्यावर लक्ष केंद्रित करा. अधूनमधून

पाणी पिण्यासाठी किंवा खाण्यासाठी ब्रेक घ्या. * शक्य असेल तर ३० ते ६० मिनिटं चढण असणाऱ्या रस्त्यावरून सायकल चालवा. सुरुवातीला दहा मिनिटं सर्वसाधारण वेगात सायकल चालवा. त्यानंतर पाच मिनिटं वेग वाढवा. या स्थितीत तुम्हाला दीर्घ श्वास घेता यायला हवा. तसंच एक किंवा दोन शब्द बोलता यायला हवेत. मिनिटभर थांबा आणि पुन्हा सुरु करा. त्यानंतर साधारण २० मिनिटं वेगात सायकल चालवा. * जास्त कॅलरी खर्च करण्यासाठी तसंच हृदयाला अधिक सक्षम करण्यासाठी वेगात सायकल चालवायला हवी. साधारण ३० ते ६० मिनिटं सायकल चालवा. दरम्यानच्या काळात तुम्हाला वेगात सायकल चालवायची असली तरी कमी अंतर कापायचं आहे. सुरुवातीला दहा मिनिटं वॉर्म अप करा. मग पाच मिनिटं वेगात सायकल चालवा. मग तीस सेकंद आराम करा. अशा पद्धतीने सायकल चालवत रहा.

दो स्तानो, सायकलिंग हा उत्तम व्यायामप्रकार आहे. जीममध्ये जायला आवडत नसेल वा वेळा जुळत नसतील तर चालण किंवा पळण्यासारखे व्यायाम करता येतात. त्यातही तुमच्याकडे सायकल असेल तर अजून जास्त मजा येऊ शकते. फिटनेस टिकवून ठेवण्यासाठी सायकलिंग करता येईल. अर्थात नेमकं किती वेळ सायकलिंग करायचं, सायकलिंगही नेमकी पद्धत कोणती हे ही जाणून घ्यायला हवं. * सर्वात आधी तुमचं उद्दिष्ट ठरवा. फिट राहण्यासाठी सायकल चालवायची असेल तर फार अंतर कापण्याची आवश्यकता नाही. मात्र नियमितता असायला हवी. * १८ ते ६४ या वयोगटातील लोकांनी फिट राहण्यासाठी दर आठवड्याला साधारण अडीच तास मध्यम स्वरूपाचा व्यायाम करायला हवा. पण तुम्ही सायकलिंग करता असाल तर दिवसाला साधारण ३० ते ४५ मिनिटं सायकल चालवायला हवी.

शेर की जुबानी

धडकने लगे दिल की तारों की दुनिया जब तुम मुस्कुरा दो, संवर जाए हम बेकरारों की दुनिया जब तुम मुस्कुरा दो।

उनकी चाहत में हम कुछ यूँ बंधे हैं। वो साथ भी नहीं, हम अकेले भी नहीं।

खामोश सा शहर और गुफतगू की आरजू, हम किससे करे बात कोई बोलता ही नहीं।

सोशल मीडिया

हा जुगाड धोक्याचा

भारतामध्ये जुगाड ही एक सामान्य गोष्ट आहे. बरेच लोक काम पूर्ण करण्यासाठी लहान-मोठे जुगाड करतात. फोन कव्हरमध्ये नोट्स किंवा काईर्स ठेवणे देखील याचाच एक भाग आहे. काहीना नोटा, नाणी आणि चाब्या मोबाईल कव्हरच्या मागे ठेवण्याची सवय असते. पण असा जुगाड आपल्या जीवालाही धोकादायक ठरू शकतो. यामुळे फोनला आग लागणे किंवा स्फोट होण्याचा मोठा धोका असतो. म्हणूनच ही सवय असल्यास त्वरित बदलणे गरजेचे आहे.

स्मार्ट टिप्स

शोधा ई मेलचं लोकेशन

तुम्हाला बरेच मेलस येत असतील. काही वेळा एखादी मेल कोणत्या ई मेल आयडीवरून आली ते आपल्याला कळत नाही. हे जाणून घेण्यासाठी काही टिप्स आहेत. ई मेलचं लोकेशन जाणून घेण्यासाठी सर्वात आधी तुमचा जी मेल ओपन करा. उजव्या बाजूला तीन डॉट्स दिसतील. त्यावर क्लिक करा. त्यानंतर शो ओरिजनल या पर्यायाची निवड करा. यानंतर तुमच्या स्क्रीनवर नवी विंडो ओपन होईल. इथे तुम्हाला मेलचा आयपी अड्रेस मिळेल. इथे तुम्हाला मेलचं लोकेशन कळेल.

स्मार्ट ट्रिक्स

सावध राहणे गरजेचे

डिजिटल युगात, घोटाळेबाज दररोज फसवणूक करण्याच्या नवनवीन पद्धती अवलंबत आहेत. नुकतेच एका सीबीआय अधिकाऱ्याशी संबंधित एक प्रकरण समोर आले आहे. घोटाळेबाजांनी त्या अधिकाऱ्याला दिल्ली क्राइम ब्रंचचा अधिकारी म्हणून फोन केला आणि कॉलमध्येच त्या अधिकाऱ्याचे दोन लाख रुपये गमावले. काही घोटाळेबाज धमकी देतो की त्यांच्या नावावर काही चुकीचे काम केले आहे. हे ऐकून कॉल उचलणाऱ्या व्यक्तीला कदाचित अटक होईल अशी भीती वाटते आणि मागण्या मान्य होतात. मात्र अशा फेक कॉल्सपासून सावध राहणे गरजेचे आहे.

अप वर्ल्ड

सीसीटीव्ही कॅमेरा बसवताय ?

सुरक्षेच्या दृष्टीने सध्या सीसीटीव्ही कॅमेरा बसवून घेतला जातो. तुम्हालाही घरात येणाऱ्या-जाणाऱ्या लोकांवर नजर ठेवायची असेल, तर मुख्य गेटच्या प्रवेशद्वाराजवळ काटकोनात कॅमेरा लावा. कॅमेरा बाहेरून येणाऱ्या व्यक्तीचा चेहरा दिसेल अशा कोनात ठेवावा. हॉलमध्ये कॅमेरे लावले असतील तर गोपनीयतेची विशेष काळजी घ्या. अनेक प्रसंगांमध्ये, घराच्या हॉलमध्ये असे काही खाजगी क्षण कॅमेऱ्यात कैद केले जातात, जे कोणत्याही परिस्थितीत लीक होऊ शकत नाहीत. सीसीटीव्ही कॅमेरे लावत असाल तर वॉशरूमचीही काळजी घ्या. बेडरूममध्ये कॅमेराचा कोण प्रवेशद्वाराकडे ठेवा.

का हीतरी क्रिएटिव्ह करायचं असेल तर तुम्ही गारमेंट टेक्नॉलॉजीचा विचार करू शकता. गारमेंट टेक्नॉलॉजी हे कपड्यांची संबंधित क्षेत्र आहे, हे नावावरूनच आपल्या लक्षात येतं. कपडे उत्पादनाशी संबंधित विविध तांत्रिक पैलू यात हाताळले जातात. फॅशन डिझायनर ड्रेस डिझाइन करतो तर गारमेंट टेक्नॉलॉजिस्ट या डिझाइनची उपयुक्तता ठरवतो. ड्रेस डिझाईनिंगची सर्वोत्तम पद्धत निवडण्यासोबतच त्यात बदल करण्याचं कामही त्याच्याकडे असतं. यासोबतच कपडा तयार करण्याचं तंत्रज्ञान, मटेरियल कॉम्बिनेशन तसंच त्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या मटेरियलची निवडही गारमेंट टेक्नॉलॉजिस्टला करावी लागते. आवश्यकता भासेल तिथे ही मंडळी फॅशन डिझायनरला सल्लाही देतात. कपड्यांच्या निर्मिती खर्चावरही त्याला लक्ष ठेवावं लागतं. एकंदरित गारमेंट टेक्नॉलॉजिस्टचं काम जबाबदारीचं असतं.

गारमेंट टेक्नॉलॉजीचं क्रिएटिव्ह क्षेत्र

गारमेंट टेक्नॉलॉजीची पदवी घेतल्यानंतर तुम्ही फॅशन हाउस किंवा टेक्स्टाईल फॅक्टरीमध्ये टेक्निकल अॅडव्हायजर म्हणून काम करू शकता. यासोबतच विविध ब्रँड्सचे सल्लागारही बनू शकता. सरकारी क्षेत्रातही वेगळ्या वाटा तुम्हाला संधी मिळू शकते. डिप्लोमा इन कॉश्ट्युम डिझाइन अँड गारमेंट टेक्नॉलॉजी, डिप्लोमा इन गारमेंट मॅन्युफॅक्चरिंग टेक्नॉलॉजी, डिप्लोमा इन गारमेंट टेक्नॉलॉजी इंजिनिअरिंग हे अभ्यासक्रम तुम्ही निवडू शकता. देशातल्या विविध शैक्षणिक संस्थांमध्ये हे अभ्यासक्रम उपलब्ध आहेत.

गारमेंट टेक्नॉलॉजीची पदवी घेतल्यानंतर तुम्ही फॅशन हाउस किंवा टेक्स्टाईल फॅक्टरीमध्ये टेक्निकल अॅडव्हायजर म्हणून काम करू शकता. यासोबतच विविध ब्रँड्सचे सल्लागारही बनू शकता. सरकारी क्षेत्रातही

जिल्हाने साथ दिल्याने माझा विजय निश्चितच!

निवडणूक झाली पंकजाताई मुंडे लागल्या कामाला

जिल्हाभरातील पदाधिकारी, कार्यकर्त्यांची घेतली भेट

सांत्वन : युवकांच्या निधनाबद्दल पंकजाताई व्यथित

चर्चा करत मतदान प्रक्रियेचा घेतला पूर्णतः आढावा

परळी / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

लोकसभा निवडणूकीची मतदान प्रक्रिया काल पार पडल्यानंतर भाजपच्या राष्ट्रीय सचिव तथा महायुतीच्या उमेदवार पंकजाताई मुंडे आज सकाळपासून लगेचच कामाला लागल्या. आज दिवसभर त्यांनी परळीतील यशश्री निवासस्थानी त्यांना भेटण्यासाठी जिल्हाभरातून आलेल्या भाजप-महायुतीच्या पदाधिकारी, कार्यकर्त्यांची भेट घेत त्यांच्याशी चर्चा करत मतदान प्रक्रियेचा आढावा घेतला. तसेच निवडणूकीसाठी घेतलेल्या परिश्रमाबद्दल पदाधिकारी, कार्यकर्त्यांचे आभार मानले. आपला विजय निश्चित आहे. मतदार विकासाच्या बाजूने असून तुमच्या आशिर्वादानेच विकासासाठी काम करत राहिल असा विश्वास यावेळी त्यांनी व्यक्त केला.

दरम्यान, दुपारी त्यांनी मतदानाच्या

दिवशी अपघातात जीव गमावलेल्या युवकाच्या कुटुंबियांची भेट घेऊन सांत्वन केले. जिल्ह्यात सर्वत्र सोमवारी मतदानाची

प्रक्रिया उत्स्फूर्तपणे पार पडल्यानंतर पंकजाताई मुंडे आज लगेचच पुन्हा कार्यकर्त्यांत मिसळल्या. सकाळपासून

नागरे परिवाराचे केले सांत्वन

■ मतदानासाठी येत असताना थरला येथील युवक अंगद रामहरी नागरे याचे शिरूर घोडनदी जवळ रस्ता अपघातात दुःखद निधन झाले. ही बातमी समजल्यावर त्या व्यथित झाल्या. काल सर्वत्र मतदान सुरु असल्याने त्या जाऊ शकल्या नव्हत्या पण आज दुपारी त्यांनी थरला येथे जाऊन नागरे परिवाराची भेट घेतली व सांत्वन केले. मतदानाच्या दिवशीच आणखी एक घटनेत येवलादी येथील सुनिता नागरगोजे यांचा हृदयविकाराने मृत्यू झाला. त्यांच्याही घरी जाऊन पंकजाताईंनी परिवाराची भेट घेतली घीर दिला.

जिल्हाभरातून महायुतीचे पदाधिकारी, कार्यकर्ते, परळी निवासस्थानी पंकजाताईंना भेटण्यासाठी आले होते. यावेळी पंकजाताईंनी प्रत्येकाकडून मतदारसंघनिहाय आढावा घेत पदाधिकार्यांशी चर्चा केली. आपण सर्वांनी खूप चांगले काम केले. मतदानादिवशी प्रचंड उन्हात त्रास घेत बुधवार थांबलात, आपण घेतलेल्लेसंगत सांत्वनाचे आभार मानले. माझा विजय निश्चित आहे. समाजातील सर्व

घटकांसाठी आपण काम करत राहणार आहोत. आपली लढाई कोणत्याही जातीच्या अथवा व्यक्तीच्या विरोधात नव्हती. जिल्ह्याच्या विकासासाठी आपण योगदान देत राहू. बीड जिल्ह्यातील जनता नेहमीच विकासाच्या बाजूने राहिली आहे. जातीपातीला त्यांनी कधीच थारा दिला नाही. या निवडणूकीतही तेच दिसले. जनतेचा आशीर्वाद मला निश्चित मिळेल अशा भावना याप्रसंगी व्यक्त केल्या.

कट्टे हॉस्पिटलमध्ये मोफत शिबिर

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

येथील कट्टे ऑर्थोपेडीक हॉस्पिटलमध्ये हाडाची ठिसुळता (ऑस्टिओपोरोसीस) मोफत तपासणी शिबीर गुरुवार 16 मे 2024 रोजी सकाळी 9 ते दुपारी 3 वाजेपर्यंत आयोजित केले आहे त्याचा लाभ घेण्याचे आवाहन कट्टे ऑर्थोपेडीक हॉस्पिटलमध्ये वतीने करण्यात आले आहे.

पुढे दिलेल्या पत्रकात म्हटले आहे की, हाडाची ठिसुळता (बीएमडी) ही वयाच्या चाळीशीनंतर स्त्री व पुरुष या दोघांमध्ये आढळते. स्त्रीयांना रजोनिवृत्तीनंतर वाढत्या वयाबरोबर हाडातील कॉल्सेअमचे प्रमाण 30 ते 40 टक्केपर्यंत कमी झालेले आढळते. हाडाची ठिसुळता याच्याकरिता उपचार पद्धती उपलब्ध आहेत. बाहेर इतरत्र ठिकाणी या तपासणीसाठी 1500 ते 2000 रुपये खर्च येणारी ही तपासणी मोफत असून या सुवर्णसंधीचा लाभ घेवून आपल्याला भविष्यात होणाऱ्या हाडांच्या आजारावर मात करण्यासाठी मात करण्यासाठी उपस्थित राहावे असे आवाहन आयोजक कट्टे ऑर्थोपेडीक हॉस्पिटलकडून करण्यात आले आहे. सदरली शिबिर कट्टे ऑर्थोपेडीक हॉस्पिटल, आदर्श नगर, तहसील ऑफिस रोड, बीड येथे होणार आहे. अधिक माहितीसाठी 7020590788 वर संपर्क करावा.

तरुणांनी व्यसनमुक्त होणे गरजेचे

प्रविण सोनवणे : स्व विद्वल चव्हाण यांना श्रध्दांजली करावी

डोंगरकिन्ही / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

समाजात व्यसनाधीनता वाढीस लागली असून समाजस्वास्थ्य बिघडत आहे. त्याचा त्रास कुटुंबाला होत असल्याने आपल्या कुटुंबासाठी तरुणांनी व्यसनमुक्त व्हावे असे स्पष्ट प्रतिपादन मुख्यध्यापक व एक वैचारिक शिक्षक प्रविण सोनवणे सर यांनी डोंगरकिन्ही येथील एका शोकसभेत केले.

डोंगरकिन्ही येथील युवा कार्यकर्ते, व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष शिवजयंती उत्सव समितीचे अध्यक्ष विद्वल चव्हाण यांच्या निधनामुळे शोकसभेत आयोजन करण्यात आले होते. या शोकसभेच्या अध्यक्षस्थानी चेअरमन हनुमंत येवले हे होते तर प्रमुख उपस्थिती प्रविण सोनवणे सर, सरपंच आणणासाहेब येवले यांची होती. स्व विद्वल चव्हाण यांनी डोंगरकिन्ही परिसरात शुन्यातून विश्व निर्माण केले होते, शैक्षणिक सामाजिक अध्यात्मिक कामात ते अग्रेसर होते. अवघ्या पस्तीसाव्या वर्षी पत्नी देन मुली व लहान मुलगा यांना अनाथ करून मृत्यू पावले आहेत. त्यांच्या निधनामुळे आयोजित शोकसभेत मार्गदर्शन करताना प्रविण सोनवणे सर यांनी मोलाचे विचार सांगितले. एखादा

युवक अगदी तरुणपणात संसारातून गेला तर त्याचे दुःख त्याच्या कुटुंबाला होते. समाजात व्यसनाधीनता वाढीस लागली आहे परिणामी समाजस्वास्थ्य बिघडत आहे. याचा त्रास कुटुंबातील आई वडिलांना तर पत्नी मुलांना होते. व्यसनाधीनते मुळे अनेक तरुणांना अर्थीवरच आयुष्य सोडून जावे लागत आहेत. परिणामी त्यांचे कुटुंबीय व लेकर बाळ निराधार होतात त्यासाठी तरुणांनी आपल्या कुटुंबासाठी व्यसनमुक्त व्हावे असे स्पष्ट करुण व्यसनाधीनतेचे दुष्परिणामही वैचारिक शिक्षक प्रविण सोनवणे सर यांनी सांगितले. तर ग्रामपंचायत सदस्य दुष्यंत येवले यांनी विद्वल चव्हाण यांनी केलेल्या समाकायाचा

आढावा घेतला. तर सरपंच आणणासाहेब येवले यांनी व्यसनमुक्तीसाठी गावात प्रयत्न करणार असे सांगितले. तर अध्यक्ष चेअरमन हनुमंत येवले यांनी सांगितले की विद्वल चव्हाण यांच्या परिवाराला परिसरतून व लोकनेते आ सुरेश धस यांच्या कडून मदत मिळवून देण्यासाठी प्रयत्न केला जाईल. या शोकसभेत डोंगरकिन्ही येथील तरुण, ज्येष्ठ नागरिक यांनी बहुरसंख्येने उपस्थिती दर्शविली. या शोकसभेचे आयोजन विचारधारा ग्रुपने केले होते. सुत्रसंचलन पत्रकार दयानंद सोनवणे यांनी केले तर शेवटी स्तब्ध उभे राहून श्रद्धांजली अर्पण करून शोकसभा संपून झाली.

जरांगे पाटील पत्रकार काझींना भेटले

शब्द : मुस्लिम आरक्षणाचा प्रश्न हाती घेणार

गेवराई / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

मराठा समाजाच्या आरक्षणाचा प्रश्न मार्गी लागल्यानंतर मी मुस्लिम समाजाच्या आरक्षणाचा प्रश्नही हाती घेणार असल्याचे प्रतिपादन मराठा संघर्षोद्भव मनोज जरांगे पाटील यांनी केले. रविवार, दिनांक १२ मे २०२४ रोजी दुपारी मनोज जरांगे पाटील यांनी गेवराईचे ज्येष्ठ पत्रकार तथा दैनिक दिव्य लोकप्रभाचे उपसंपादक काझी अमान यांच्या निवासस्थानी सादर भेट दिली. त्यावेळी ते बोलत होते.

प्रारंभी काझी परिवाराच्यावतीने गेवराईचे पहिले ज्येष्ठ पत्रकार काझी हयातुल्ला, काझी अमान, एडवोकेट काझी मुखीमोदीन, सामाजिक कार्यकर्ते काझी शौकत, काझी राकील, काझी उबेद, शेख अयाज, काझी शाहनवाज, काझी समी, काझी कैफ, काझी सैफ आदींनी जरांगे पाटीलंचे जंगी स्वागत केले. याप्रसंगी पत्रकार काझी अमान म्हणाले की, मराठा समाज हा मोठा भाऊ असून मुस्लिम

जरांगे पाटीलंना भेटण्यासाठी प्रचंड गर्दी

■ गेवराई शहरातील लक्ष्मीनारायण मंदिर रोडवरील ज्येष्ठ पत्रकार काझी अमान यांच्या निवासस्थानी मराठा संघर्षोद्भव मनोज जरांगे पाटील यांचे आगमन होताच मराठा समाजाच्या या हिरोला भेटण्यासाठी सर्व धर्मीय नागरिकांनी प्रचंड गर्दी केली होती. त्यात तरुणांचा सहभाग मोठ्या प्रमाणात होता. यावेळी सर्वांनी जरांगे पाटीलंचे मन-पूर्वक स्वागत केले.

समाज हा छोटा भाऊ आहे. मराठा भावांसोबत खंबीरपणे उभा आहे. समाजाच्या आरक्षणाच्या प्रश्नावर मराठा आरक्षणाबरोबरच मुस्लिम समाज आपल्या मोठ्या समाजाच्या आरक्षणाच्या प्रश्नाबाबत

मनोज जरांगे पाटीलंनी पुढाकार घ्यावा, अशी मागणी केली असता मराठा समाजाचा आरक्षणाचा प्रश्न मार्गी लागताच मी मुस्लिम समाजाचा आरक्षणाचा प्रश्न हाती घेईन, अशी रवाही जरांगे पाटीलंनी यावेळी दिली.

याप्रसंगी गेवराईचे माजी नगराध्यक्ष महेश अण्णा दाभाडे, संपादक गंगाधर काळकुटे, माजी नगरसेवक मंजूर बागवान, फेरोज अहेमद, भद्रभाऊ तारक, गेवराई तालुका पत्रकार संघाचे अध्यक्ष मधुकर तार, अंकुश आतकर, पत्रकार अशुब बागवान, सुभाष सुतार, गणेश क्षीरसागर, अमोल वैद्य, जुनेद बागवान, अनिल आंगुडे, नानासाहेब पवार, साई खंडागळे, शबू मशायक, शेख अहेमदभाई, गुलाम दस्तगीर, गोकुळ प्रभाळे, मुन्ना काळडे, सय्यद सलमान, अरफात खान यांच्यासह सामाजिक कार्यकर्ते व गेवराईचे पत्रकार बांधव आवर्जून उपस्थित होते.

खड्डा चुकविण्याच्या नादात अपघात

सवाल : सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे दुर्लक्ष

दिंडुड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

माजलगाव तालुक्यातील दिंडुड नजदीक बीड-परळी महामार्गावरील एक खड्डा चुकवण्याच्या नादात कारचा भीषण अपघात मंगळवारी सायंकाळी चार वाजे दरम्यान घडला या अपघातात कार पुलाचे कटडे तोडत पुलाखाली जाऊन पडली. या अपघातात दोन जण गंभीर तर दोन जण किरकोळ जखमी झाले.

बीड - परळी हायवे वर दिंडुड नजदीक भर रस्त्यावर गेल्या दोन वर्षांपासून एक खड्डा येजा करणाऱ्यांना गंभीर अपघातांचे कारण बनला आहे. जवळपास १२ अपघात गेल्या दोन महिन्यात या खड्ड्यामुळे झाले आहेत. मंगळवारी परभणीच्या पाथरी तालुक्यातील पाथरगव्हाण येथील कल्याण घाट, प्रल्हाद भुमरे, शिवाजी वडमारे व अन्य एक जण धारूर तालुक्यातील देवदहिफळ येथे नवस फेडण्यासाठी आले होते. सायंकाळी स्वगावी परतत असताना खड्डा चुकवण्याच्या

तो खड्डा मृत्यूचे कारण

■ गेल्या दोन वर्षांपासून बीड परळी महामार्गावरील दिंडुड नजदीक असलेला खड्डा अनेकाना मृत्यूचे दार उघडवत आहे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाला अनेक वेळा याबाबत माहिती देऊन होत असलेले दुर्लक्ष संताप जनक असल्याची प्रतिक्रिया संगम येथील माजी उपसरपंच बळीराम डापकर यांनी दिली.

नादात कार पुलाला धडकून पुलाखाली जाऊन पडली. कारणे तीन ते चार पलटी मारल्याचे प्रत्यक्षदर्शींनी सांगितले. दिंडुड पोलिस स्टेशनचे पोलीस अमलदार बालाजी सुरेवाड, रेवन दुधाने व वाहन चालक युनुस शेख यांनी सतर्कता दाखवत रुग्णवाहिका लवकर येत नसल्याचे पाहून गंभीर जखमींना पोलीस वाहनात पावुड येथील शासकीय रुग्णालयात हलवले.

अपेक्षा मुलाची अन् मुलीच झाल्या तीन

सिरसाळा / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

परळी तालुक्यातील कौडगाव घैडा येथील एका महिलेने तिळ्यांना जन्म दिला आहे. कविता संतोष जाधव वय ३२ असे त्या महिलेचा नाव आहे. मुलगा होईल अशी अपेक्षा ह्या दाम्पत्यास होती.

यासाठी पुणे येथे त्यांनी मोठ्या दवाखान्यात उपचार घेतले परंतु झाले उलटंच, एक नाही दोन नाही तर तब्बल तीन मुलींना जन्म दिला आहे. तिन्ही नवजात बालकांची व आईची तब्येत चांगली आहे. सरासरी प्रत्येकी दीड किलो एवढे वजन आहे. अंबाजोगाई येथील

शासकीय रुग्णालयात कविता जाधव यांची प्रसुती झालेली आहे. तब्बल दोन तास प्रसुती प्रक्रिया चालली होती. जाधव दाम्पत्यास पहिली एक मुलगी आहे.

स्वाभिमानाने जीवन जगायला शिकवले : प्रा.पंजाब येडे

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

छत्रपती शिवाजींनी अठरापण जाती धर्मातील लोकांना सोबत घेऊन स्वराज्य निर्माण केले. तेच स्वराज्य पुढे चालवत असताना छत्रपती संभाजी महाराजांना अनेक संकटांचा सामना करावा लागला. परंतु कठीन परिस्थितीतही देखील न डगमगता आपल्या स्वाभिमाना मावळ्यांना सोबत घेऊन असंख्य लढाया त्यांनी जिंकल्या. प्रसंगी आपले बलिदान स्वराज्यासाठी अर्पण केले. परंतु शेवट पर्यंत आपला स्वाभिमान कायम

ठेवला. स्वाभिमानाने कसे जगावे हे छत्रपती संभाजी महाराजांनी आम्हाला शिकवला आहे. असे प्रतिपादन प्रा. पंजाब येडे यांनी केले आहे.

अॅड नॅनेजमेंट सायन्स महाविद्यालय बीड या महाविद्यालयात छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या जयंतीनिमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी ते बोलत होते.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. यावेळी कार्यक्रमाला डोंगर सर, संस्था सचिव प्रा. गणेश पोळे, प्राचार्य बप्पासाहेब हावळे, राहुल वायकर, अशोक सुखवसे यांची प्रमुख उपस्थिती होती. पुढे बोलताना प्रा. येडे म्हणाले की, जगाच्या पाठीवर एकही लढाई न हरणारा एकमेव राजा छत्रपती संभाजी महाराज होते. असंख्य आघाड्यावर संकट झेलक त्यांनी आपले कार्य केले. असंख्य संकट आली तरी संकटाला

न डगमगता सामोरे कसे जायचे आणि यशस्वी कसे व्हायचे ही शिकवण आम्हाला छत्रपती संभाजी महाराजांनी दिली आहे. त्यांचे विचार आम्हाला सदैव प्रेरणा देतात असेही प्रा. पंजाब येडे म्हणाले. यावेळी डोंगर सरांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे आभार प्रा. सुहास गाढवे यांनी मानले. कार्यक्रमाला प्रा. राजश्री महाजन, प्रा. भूषण मठपती, प्रा. ओंकार देशमुख, प्रा. शेख, महेश निवडे, दीपक जाधव, सचिन चौर, सी. खोसे कर्मचारी विद्यार्थी उपस्थित होते.

मनोज जाधव

गोरगरीब विद्यार्थ्यांना मिळणार प्रवेश

आरटीई प्रवेश प्रक्रिया मार्ग मोकळा !

बीड / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

आरटीई प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी स्वयंअर्थसाहाय्य शाळा, विना अनुदानित शाळा आणि इंग्रजी शाळा यांचा समावेश करावा आणि आरटीई प्रवेश प्रक्रिया जुन्या पद्धतीने राबवावी असे न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार शिक्षण संचालक विभागाने नव्याने निर्देश देत जुन्या पद्धतीने प्रवेश प्रक्रिया राबवण्यासंदर्भात सर्व उपसंचालक आणि शिक्षणाधिकारी यांना आदेश देत सूचना केल्या आहेत. त्यामुळे आता पूर्वीच्या पद्धतीने आरटीई

पालकांना मिळाला दिलासा !

■ ९ फेब्रुवारी २०२४ राज्य सरकारच्या नियमबाह्य अधिसूचनेबाबत आम्ही वेळोवेळी शासन दरबारी आवाज उठवत याचा विरोध केला यात आम्ही न्यायालयात देखील लढा लढला त्यात आम्हाला यश मिळाले असून आता आरटीई प्रवेश प्रक्रिया जुन्या पद्धतीने राबवण्याचे आदेश न्यायालयाने दिले आहेत. त्यात शिक्षण संचालक कार्यालयाकडून या संदर्भातले पत्र काढण्यात आले असून या निर्णयामुळे जिल्हातील असंख्य गोरगरीब विद्यार्थ्यांना आता इंग्रजी शाळेत मोफत प्रवेश मिळण्याचा मार्ग मोकळा झाल्याचे मत शिवसंग्रामचे युवा नेते तथा आरटीई कार्यकर्ते मनोज जाधव यांनी म्हटले आहे.

प्रवेश प्रक्रिया राबवली जाणार असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. गोर गरीब, वंचित आणि आर्थिक दुर्बल गटातील विद्यार्थ्यांना आरटीई अंतर्गत खासगी

स्वयंअर्थसाहाय्य, विना अनुदानित आणि इंग्रजी शाळांमध्ये २५ टक्के राखीव जागांवर प्रवेश दिले जाताना, मात्र राज्य शासनाने त्यात सुधारणा करून विद्यार्थ्यांच्या घरापासून

एक किलोमीटर परिसरातील शासकीय, खासगी अनुदानित आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमध्ये आरटीई प्रवेश करण्याचा निर्णय घेतला. त्यामुळे खासगी शाळा आरटीई प्रवेशातून वगळण्या गेल्या. मात्र या निर्णयाला आढान देणारी याचिका न्यायालयात सादर करण्यात आले होती. न्यायालयाने राज्य शासनाच्या ९ फेब्रुवारी २०२४च्या अधिसूचनेला स्थगिती दिली. त्यामुळे शिक्षण विभागाला आता पूर्वीप्रमाणे आरटीई प्रवेश प्रक्रिया राबवावी लागणार आहे. या निर्णयामुळे जिल्हातील असंख्य गोरगरीब विद्यार्थ्यांचे श्रौमंत विद्यार्थ्यांच्या बरोबरीने चांगल्या शाळेत शिकण्याचे स्वप्न पूर्ण होणार आहे.

शिरूर / पुण्यभूमी प्रतिनिधी

शहरातील छत्रपती संभाजी राजे चौकात धर्मवीर संभाजीराजे यांची जयंती मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली. या वेळी छत्रपती संभाजी महाराजांच्या प्रतिमेला विधीवत दुरधामिषेक करण्यात आला.

त्यानंतर प्रथम नगराध्यक्ष रोहिदास पाटील गाडेकर यांच्या हस्ते प्रतिमा पुजन करून पुष्पहार अर्पण करण्यात आला. या जयंती सौहार्दाचे आयोजन आयोजन महारथी कर्ण क्रीडा व्यायाम शाळेचे संचालक माऊली पानसंबळ यांनी केले होते. या कार्यक्रमाला प्रथम नगराध्यक्ष रोहिदास

पाटील गाडेकर, दत्ता पाटील गाडेकर, माजी सभापती बबनराव चौधरी, सामाजिक कार्यकर्ते अजिनाथ गवळी प्राचार्य सुधाकर खोले, नगरसेवक भगवान सानप, नशिर भाई शेख, गणेश भांडेकर, उड्डव घोडके, गणेश तळेकर, सागर उटे, मराठा सेवा संघाचे संतोषजी गुजर डॉ. पाचपुते, समाकांत मावसकर, बाळासाहेब गायकवाड, पांडुरंग थोरात, आनंद जावळे, सोपान मोरे, अजिनाथ काटे, शिवाजी वाघमारे, बाळासाहेब हरिदास, माजी सैनिक अशोक निरी, गणेश मोरे, गणेश कातखडे, पत्रकार गोकुळ पवार, सतिश मुरकुटे यांची उपस्थिती होती.